

**NÄHDYKSI, KUULLUKSI JA PUHUTUKSI TULEMINEN -
TYTTÖJEN ITSEMURHIEN ESITTÄMINEN ANIMESAR-
JASSA *WONDER EGG PRIORITY***

Fanny Suominen
Maisterintutkielma
Kirjallisuus
Musiikin, taiteiden ja kult-
tuurin tutkimuksen laitos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2024

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Musiikin, taiteiden ja kulttuurin tutkimuksen laitos
Tekijä Fanny Suominen	
Työn nimi Nähdyksi, kuulluksi ja puhutuksi tuleminen - Tyttöjen itsemurhien esittäminen animesarjassa <i>Wonder Egg Priority</i>	
Oppiaine Kirjallisuus	Työn laji Maisterintutkielma
Aika Kevät 2024	Sivumäärä 68
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tässä maisterintutkielmassa kysytään, miten tyttöhahmojen itsemurhia esitetään <i>Wonder Egg Priority</i> -animesarjassa ja miten sarjan miljööt vaikuttavat tyttöjen itsemurhiin. Japanilaisen populaarikulttuurin tutkiminen on tärkeää, koska populaarikulttuuri heijastaa osia oikeasta maailmasta ja mahdollistaa näin yhteiskunnassa piilevien vaarojen ja epäkohtien tutkimisen. Tutkielma on uusi ja monitieteinen, koska aikaisemmin ei ole juurikaan tutkittu animessa esiintyviä itsemurhia.</p> <p>Tutkielman hypoteesi on, että <i>Wonder Egg Priority</i> tyttöhahmojen itsemurhien taustalla vaikuttaa merkittävästi neljä eri tasoa, joita tutkielmassa analysoidaan: itsemurhaan johtaneet motiivit, suorasti ja epäsuorasti esitetyt itsemurhan tekotavat, häpeän tunne sekä itsemurhan mahdollistanut miljöö. Tutkielmassa käytetään Edwin S. Shneidmanin teoriaa psyykkisestä kivusta ja täyttämättömistä psyykkisistä tarpeista, kun tutkitaan <i>Wonder Egg Priority</i> tyttöhahmojen itsemurhien taustalla vaikuttavia motiiveja. Gabriele Taylorin teoriaan häpeästä tukeudutaan, kun selvitetään, miten häpeä näkyy hahmojen itsemurhissa vai näkykö, ja millainen vaikutus sillä on ollut hahmojen itsemurhiin. Miljöön tarkastelussa hyödynnetään aasialaisia ja länsimaisia uskomuksia Japanin kolmesta viisaasta apinasta, jotka kuvastavat kolmea pahuudelta suojautumisen ja välttelyn muotoa: ”älä näe pahaa”, ”älä kuule pahaa”, ”älä puhu pahaa”. Tyttöhahmojen itsemurhia ei kuitenkaan kyetä tarkastelemaan ainoastaan näiden teorioiden valossa, vaan huomioon otetaan myös japanilainen viitekehys ja käsitys itsemurhasta. Sarjan analysoimiseen on käytetty Christopher Boltonin ja Thomas Lamarren animen analysoimisen metodeja. Sarjaa analysoidaan lähikatsomisen avulla.</p> <p>Tutkielmassa selvisi, että tyttöhahmojen itsemurhien taustalla vaikuttavat erilaiset motiivit, jotka on mahdollista jakaa neljään eri kategoriaan Edwin S. Shneidmanin teorian mukaan. Nämä motiivit ovat universaaleja ilmiöitä, jotka eivät esiinny ainoastaan japanilaisessa yhteiskunnassa vaan yhteiskunnissa ympäri maailman. ”Älä näe pahaa”, ”älä kuule pahaa” ja ”älä puhu pahaa” uskomukset puolestaan määrittävät sarjan miljöiden normeja, jotka osittain ajavat tyttöhahmot itsemurhiin.</p> <p>Asiasanat: <i>Wonder Egg Priority</i>, anime, animetutkimus, sarjatutkimus, japanilainen populaarikulttuuri, itsemurha, itsemurhatutkimus, multimedia, henkilöhahmotutkimus</p> <p>Säilytyspaikka: Jyväskylän yliopisto</p> <p>Muita tietoja</p>	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Tutkimuksen motivointi	1
1.2	Tutkimuskysymykset ja aineiston esittely	2
2	TUTKIMUKSEN TEORIATAUSTA.....	10
2.1	Itsemurhatutkimuksen teorioita	10
2.2	Itsemurha japanilaisessa viitekehyksessä.....	13
2.2.1	Yleistetty yhteiskunnan kollektivismi.....	13
2.2.2	Itsemurhan romantisoiminen	14
2.2.3	Häpeä ja kasvojen menettämisen pelko	18
2.3	Kolme viisasta apinaa – aasialainen ja länsimainen näkökulma	19
3	ANIMEN ANALYSOIMISEN METODOLOGIA	22
4	TYTTÖJEN ITSEMURHIEN ESITTÄMINEN WONDER EGG PRIORITYSSA .	25
4.1	Itsemurhien motiivit, tekotavat ja häpeä.....	25
4.1.1	Estetty rakkaus, hyväksynnän puute ja kuulumattomuuden tunne	26
4.1.2	Kontrollin puute, epävarmuus ja elämän epäjärjestys.....	36
4.1.3	Vahingoittunut minäkuva ja häpeän vältteleminen	44
4.1.4	Vahingoittuneet ihmissuhteet ja niihin liittyvä suru	50
4.2	”Älä näe pahaa”, ”älä kuule pahaa”, ”älä puhu pahaa”	56
5	PÄÄTÄNTÖ.....	63
	LÄHTEET	65

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen motivointi

Tässä maisterintutkielmassa tutkin japanilaisen animaatiostudio CloverWorksin kolmetoistaosaista animesarjaa *Wonder Egg priority* (2021) siinä esitettyjen tyttöhahmojen itsemurhien näkökulmasta. Anime on osa japanilaista populaarikulttuuria, ja koska populaarikulttuuri heijastaa osia oikeasta maailmasta, näen sen tutkimisen erittäin tärkeäksi. Tarkoitukseni ei ole tehdä tyhjentävää analyysiä itsemurhista, vaan hahmottaa, miten japanilaisesta populaarikulttuurista voidaan tutkia yhteiskunnissa piileviä vaaroja ja epäkohtia. Näkökulmani on tärkeä myös siksi, että etenkin Japanissa koronapandemian jälkeen tyttöjen ja naisten henkinen hyvinvointi laskee huomattavasti (Fushimi 2022).

Olen valinnut tutkimusaineistokseni animen, koska olen kiinnostunut animesta ja sen tutkimisesta. Anime kätkee sisälleen tarinan muiden tekstien tavoin, ja siinä käsitellyt yhteiskunnalliset teemat tekevät sen tutkimisesta tarpeellista. Tutkija Christopher Bolton toteaa, että elokuvien ja sarjojen nykytutkimus haastaa perinteisen kirjallisuudentutkimuksen kentän ja asettaa uusia kysymyksiä teksteistä, fiktiosta, kielestä sekä niiden analysoimisesta (Bolton 2018, 22). Lisäksi animea ja muita japanilaisen populaarikulttuurin tuotteita on tutkittu Suomessa varsin vähän verrattuna muuhun maailmaan. Löytämäni suomalaiset tutkimukset ovat olleen kandidaatin- ja maisterintutkielmia. En löytänyt yhtään Suomessa julkaistua japanilaista populaarikulttuuria käsittelevää väitöskirjaa. Japanilaista populaarikulttuuria ovat Suomessa tutkineet maisterintutkielmissaan muun muassa Nerg (2019), Pesonen (2020) ja Toivomäki (2020). Mielestäni on varsin kummallista, ettei Suomessa ole tehty kattavampaa tutkimusta japanilaisesta populaarikulttuurista. Japanilainen populaarikulttuuri on kuitenkin kiinnostanut suomalaisia jo pidemmän aikaa. Se levisi Suomeen erityisesti animen muodossa Yhdysvalloista 1990-luvulla (Valaskivi 2009, 11), jolloin Pokémonin ja Digimonin kaltaiset sarjat tulivat monille suomalaisille tutuiksi. Nykyisin suomalaiset viettävät aikaa animen lisäksi myös muun muassa ja-

panilaisen sarjakuvan eli mangan ja japanilaisten videopelien parissa. Vaikuttaa siltä, että Suomessa japanilaista populaarikulttuuria ei nähdä suosioistaan huolimatta kiinnostavana tieteellisenä tutkimuskohteena.

Animessa tapahtuvia itsemurhia ei ole aikaisemmin juurikaan tutkittu. Löysin yhden aiheittani sivuavan maisterintutkielman. Lu (2020) on tutkinut maisterintutkielmassaan, miten hahmot, teemat ja juoni aiheuttavat sosiaalisia ongelmia kuten itsemurhia ja yhteisöstä eristäytymistä isekai-genren animeissa ja mangoissa. Muunlaisessa kuin japanilaisessa populaarikulttuurissa ja kirjallisuudessa esiintyvistä itsemurhista on tehty huomattavasti kattavampaa tutkimusta. Muun muassa Saddington (2010) on tutkinut väitöskirjassaan itsemurhatrendejä miesten ja naisten välillä eri elokuvissa ja Young (2020) on tutkinut väitöskirjassaan itsemurhien esiintymistä amerikkalaisissa romaaneissa vuosilta 1929–1941. Suomessa populaarikulttuurin itsemurhatutkimus on kuitenkin ollut varsin vähäistä. Kosonen (2020) tutkii väitöskirjassaan ”kuinka itsemurhaa kuvaavat tai sivuavat elokuvat osallistuvat omaehtoisen kuoleman säätelyyn osana biovaltaa” ja ”kuinka nämä elokuvat sekä heijastelevat että uusintavat itsemurhan asemaa tabuna ja tabujen hallitsemana kuolemana” (Kosonen 2020, abstrakti). Kukkonen (2015) on tutkinut lyhyehkössä artikkelissaan Aleksis Kiven teksteissä näkyviä hukkumisen ja tukehtumisen kuvastoja, ja miten nämä kuvastot ilmenevät hahmojen itsemurhahakuisuudessa ja kuoleman toiveissa (Kukkonen 2015, 81). Helle (2019) on tutkinut puolestaan itsemurhia suomalaisessa nykyrunoudessa. Artikkelissaan hän on analysoinut Henriikka Tavin *Toivo* runokoelman itsemurharunoja menetystä ja surua työstävinä elegioina.

1.2 Tutkimuskysymykset ja aineiston esittely

Maisterintutkielmani tutkimuskysymykset ovat seuraavat: Miten tyttöjen itsemurhat esitetään animesarjassa *Wonder Egg Priority*? Millainen vaikutus sarjan miljöillä on tyttöhahmojen itsemurhiin? Koska olen kiinnostunut tutkimuksessani erityisesti siitä, miten itsemurhia esitetään, minun täytyy tarkastella itsemurhia monista erilaisista tasoista käsin. Hypoteesini on, että *Wonder Egg Priority*n itsemurhissa esiintyy neljä tasoa, jotka tuovat esiin varsin tyypillisiä piirteitä animessa esiintyville itsemurhille. Nämä tasot ovat itsemurhiin johtaneet motiivit, suorat ja epäsuorat esitykset itsemurhien tekotavoista, häpeän tunteminen ja itsemurhan mahdollistava miljöö. Pysyväkseni tutkimaan näitä tasojakin minun on hyödynnettävä eri alojen tutkimusteorioita. Yhdistelennkin tutkimuksessani kansainvälistä itsemurhatutkimusta, animetutkimusta sekä japanilaisen kulttuurin tutkimusta. Koska tutkimukseni aineisto on japaninkielinen ja käyttämäni teoriat enimmäkseen englanninkielisiä, olen kääntänyt tutki-

mukseni kaikki suorat lainaukset suomeksi itse. Haluan tällä helpottaa tutkimukseni luettavuutta ja ymmärrettävyyttä. Tutkiessani itsemurhiin johtaneita motiiveja sekä itsemurhien tekotapoja hyödynnän Edwin S. Shneidmanin itsemurhateoriaa psykikisestä kivusta (*psychache*) sekä täytymättömistä psyykkisistä tarpeista (*unfulfilled psychological needs*). Kun tarkastelen häpeän osuutta itsemurhissa, käytän hyödykseni Gabriele Taylorin teoriaa häpeästä. Tutkiessani puolestaan itsemurhan mahdollistannutta miljöötä, käytän hyväkseni aasialaisia uskomuksia kolmesta viisaasta apinasta. Perustelen uskomuksien käytön sillä, että *Wonder Egg Priority*ssa on selkeitä intertekstuaalisia viittauksia kyseisiin uskomuksiin ja ne ovat oleellinen osa sarjan miljööitä. Oletan, että näiden teorioiden avulla kykenen analysoimaan aineistoani kattavasti valitsemistani näkökulmista käsin.

*Wonder Egg Priority*n päähenkilö on yläasteikäinen Ai. Ai on muuten tavallinen tyttö, paitsi että nukkuessaan hän kykenee matkaamaan unimaailmaan, jossa ääni kehottaa häntä ostamaan kananmunan. Myöhemmin Aille selviää, että tämän niin sanotun Wonder Eggin sisällä on tyttö, joka on omassa tosimaailmassaan tehnyt itsemurhan. Ain on suojeltava tyttöä Seeno Evil -nimisiltä hirviöiltä, koska nämä haluavat satuttaa tätä. Ai on ensin kovin haluton taistelemaan hirviöitä vastaan, koska hän on peloissaan. Hän pakenee unimaailmassa koulun katolle, jossa häntä odottaa patsas. Se esittää hänen parasta ystäväänsä Koitoa. Tosimaailmassa Ai on hikikomori eli henkilö, joka on sulkenut itsensä pois ulkomaailmasta, ja jolla ei ole sosiaalisia suhteita kodin ulkopuolella. Aita on kiusattu koulussa, koska hänellä on eriväriset silmät: toinen sininen ja toinen keltainen. Tämä ei ole kuitenkaan ainoa syy Ain syrjäytymiseen. Tosimaailmassa Koito on tehnyt itsemurhan ja kuollut, eikä Ai kykene ymmärtämään tämän tekoa. Unimaailmassa Ai itkee Koitoa ja kerää lopulta rohkeutensa pelastaakseen hirviöiltä pakenevan tytön. Tytön pelastuttua tämä katoaa ja Ai huomaa Koiton patsaan muuttuneen lämpimämmäksi. Aille selviää, että jos hän suojelee munista kuoriutuneita tyttöjä unimaailmassa, Koito palaa lopulta henkiin tosimaailmaan. Pian Ai kuitenkin ymmärtää, että Seeno Evil -hirviöt eivät ole ainoita hirviöitä, joilta tyttöjä on suojeltava. Jokaisella tytöllä on suurempi, tosimaailmassa koettu trauma, joka Ain on pakko voittaa. Trauma esiintyy unimaailmassa fyysisenä olentona, eikä siltä pakeneminen ole vaihtoehto. Trauma on kohdattava ja sen aiheuttama kipu siedettävä.

Sarjan edetessä Ai oppii, ettei hän ole ainoa, joka käy unimaailmassa pelastamassa itsemurhan tehneitä tyttöjä. Neiru, Rika ja Momoe ovat kaikki yläasteikäisiä tyttöjä, jotka haluavat pelastaa heille tärkeän henkilön. Neiru haluaa pelastaa pikkusiskonsa Airun, joka vihoissaan puukotti häntä ja hyppäsi sen jälkeen alas sillalta. Rika haluaa pelastaa entisen, idoliaikaisen faninsa Chiemin, joka lakkasi syömästä ja kuoli anoreksiaan. Momoe haluaa puolestaan pelastaa parhaan ystävänsä Harukan. Haruka teki itsemurhan, koska tämä oli rakastunut Momoeen, mutta Momoe ei tun-

tenut häntä kohtaan samoin. Sarjassa näytetään kunkin tytön taisteluita unimaailmoissa ja kerrotaan heidän elämistään ja menneisyyksistään. Sarjassa kerrotaan myös itsemurhan tehneistä tytöistä, heidän kokemuksistaan ja motiiveistaan itsemurhaan, jotka tulevat ilmi monesti tyttöjen ja päähenkilöiden välisissä dialogeissa. Sarjan loppupuolella tytöt saavat pelastettua heille tärkeät ihmiset, mutta lopputulos ei ole sellainen, jota he olivat toivoneet. Koito ei muista, että olisi ollut ystävä Ain kanssa. Harukalla on poikaystävä, eikä hänellä ole enää aikaa Momoelle. Chiemi ei ole enää Rikan fani ja Airu ei muista Neirua. Lisäksi tytöille selviää, että Japan Platinimisen teknologiayrityksen kaksi työntekijää on luonut tekoälyn nimeltä Frill, joka on mieleltään kuin neljätoistavuotias tyttö. Kyseinen tekoäly onkin ollut kaikkien sarjassa esiintyneiden itsemurhien takana ja vaikuttanut tyttöihin näiden unimaailmoissa. Yllättävästä käänteestä huolimatta Ai päättää, että hän haluaa jatkaa tyttöjen pelastamista ja tulla itsemurhia vastaan taistelevaksi soturiksi.

Vaikka Frill nouseekin merkittäväksi tekijäksi *Wonder Egg Priority*n tyttöjen itsemurhissa, olen rajannut hänet kokonaan tutkimukseni ulkopuolelle. Frillin ilmesytyminen tarinan juoneen on äkkinäinen ja se yrittää selkeästi kumota kaikki aiemmat motiivit, joita tyttöjen itsemurhille on sarjan aikana annettu. Olen kuitenkin kiinnostunut juuri alkuperäisistä motiiveista, minkä vuoksi en pidä Frillin liittämistä tutkimukseeni tarpeellisena.

Wonder Egg Priority on anime, joka yhdistelee psykologiaa, fantasiaa ja jännitystä. Lisäksi siinä on piirteitä, jotka liittävät sen *mahou shoujo* (魔法少女、'taikatyttö') -animeiden jatkumoon. *Mahou shoujo* on niin kutsutun *shoujo*-genren alagenre, jossa murrosikäiset tytöt muuttuvat taikatytöiksi. *Mahou shoujo*-genre on monesti suunnattu aikuistuville tytöille, ja noustessaan pintaan 1960-luvulla se toi esiin sukupuolien välistä tasa-arvoa ja naisten asemaa japanilaisessa yhteiskunnassa. (Denison 2015, 91.) Vaikka *Wonder Egg Priority*n päähenkilöt eivät käy läpi näyttäviä muodonmuutoksia eikä heillä ole ystävänsä neuvoja antavaa hahmoa (erittäin ominaisia piirteitä *mahou shoujo*-animeille), he muistuttavat taikatytöitä. Heistä jokaisella on muun muassa voimakas ase, jonka he voivat ottaa käyttöönsä unimaailmassa. *Wonder Egg Priority*ssa aseista erityisen tekee se, että ne muuntautuvat esineistä, jotka ovat päähenkilöillä jo entuudestaan mukana. Muuntautuessaan aseiksi esineet alkavat hehkua ja ne päästävät kirkkaan, hieman kuplivan äänen. Rikalla on unimaailmassa kaksi valtavaa veistä, jotka muuntautuvat hänen mattoveitsestään. Rika kantaa mukanaan mattoveistä, koska hän viiltelee sillä itseään. Unimaailman veitset ovat samaan aikaan sekä tehokas ase hirviöitä vastaan että oleellinen osa Rikan hahmoa, elämää ja tapoja. Rika kantaa veitsiä kuin ne olisivat normaali osa hänen olemustaan, mutta samalla ne kuvastavat hänen tuskaansa ja haluaan tuntea kipua. Mattopuukosta muuntautuvat veitsethän ovat pohjimmiltaan teräaseita, joilla voi aiheuttaa toisen tai oman kuoleman. (Ks. Kuva 1.) Päähenkilöt tulevat unimaailmassa myös itse voimak-

kaammiksi ja nopeammiksi, jolloin he kykenevät muun muassa hyppäämään korkeista rakennuksista ilman vahingoittumista.

Kuva 1: Rika ja veitsi (Wonder Egg Priority 2021, jakso 3, 00:00:30).

Mahou shoujo-genren lisäksi *Wonder Egg Priority*n tyttöhahmot kuvastavat japanilaista käsitystä *kawaii*-ilmiöstä (かわいい) eli söpöydestä. *Kawaii* on japanilainen adjektiivi, joka sisältää positiivisia käsityksiä ulkonäöstä ja tunteista. Sillä nähdään olevan yhteys muun muassa seuraaviin adjektiiveihin: suloinen, viaton, herkkä ja lapsellinen. Adjektiivi *kawaii* tulee alunperin subjektiivista *kawaisa* (かわいさ, söpöys), joka sisältää monia erilaisia merkityksiä kontekstin mukaan. Yleisimmin kuitenkin sillä tarkoitetaan mieltymystä pieniin, pehmeisiin ja pyöreisiin asioihin. *Kawaisa* ja *kawaii* yhdistetäänkin useammin tyttömäiseen kulttuuriin, joka on toiminut pitkään vastakohtana niin sanotulle miesten kulttuurille. Ne eivät kuitenkaan ainoastaan muodosta etenkin nuorisolle suunnattua alakulttuuria, vaan ovat merkittävä ja vaikutusvaltainen osa japanilaista populaarikulttuuria ja sen monia haaroja. (Pelitteri 2019, 96; 98.)

Animessa henkilöahmot tehdään monesti söpöiksi, jotta katsojat tunsivat kiintymystä niitä kohtaan helpommin ja käyttäisivät aikaa ja rahaa henkilöahmojen edustamaan sarjaan sekä oheistuotteisiin. Tähän kiintymykseen liittyy keskeisesti ilmiö nimeltä *moe* (萌え). Sillä viitataan mielihaluihin ja tunteisiin, joita faneille voi nousta anime-, manga- tai pelihahmoja kohtaan (Akgün 2020, 273). *Moea* kokevia faneja nimitetään usein sanalla *otaku*. *Otaku* (joka käännetään muissa kielissä usein nörtiksi) on tarkoittanut pitkään japanin kielessä fanaattista miesfania, joka on pakkomielteisesti kiinnostunut animesta tai muunlaisesta mediasta. Sillä on ollut historian saatossa monia negatiivisia konnotaatioita: esimerkiksi *otakuilla* ei ole nähty olevan sosiaalisia taitoja, minkä vuoksi he eivät ole voineet solmia suhteita oikean to-

dellisuuden ihmisten kanssa. Nykyisin *otaku* kuitenkin kuvaa kokonaista japanilaisen median faniyhteisöä, joka nähdään sosiaalisena ilmiönä ja joka koostuu sekä miehistä että naisista. (Bolton 2018, 149.) Käytän jatkossa termiä *otaku-fani*, kun viitataan otaku-yhteisön faneihin tässä luvussa.

Moe voidaan määritellä niin sanotuksi ”kuvitelluksi rakkaudeksi”, joka syntyy *otaku-fanien* tunteiden pohjalta. Etenkin miehet voivat *moen* avulla paeta yhteiskunnan asettamia rooleja ja toteuttaa maskuliinisuuttaan tavoilla, jotka voisivat muuten tehdä heidät häpeän alaisiksi. (Galbraith 2009, 3–4.) Tutkija Michael R. Bowman toteaa, että *moe* on mahdollista jakaa kahteen eri kategoriaan sen mukaan, miten *moe-tunne* syntyy *otaku-fanien* seurattessa henkilöahmoa. Niin sanotussa *narratiivisessa moessa* (*‘narrative moe’*), *moe-tunne* syntyy henkilöahmon tekojen, kokemusten ja menneisyyden kautta. *Ei-narratiivisessa moessa* (*‘non-narrative moe’*) *moe-tunne* syntyy puolestaan henkilöahmojen ulkoisista piirteistä, esimerkiksi söpöistä vaatteista, silmälaseista ja eläimen korvista, jotka saattavat olla tunteita herättäviä fetissejä joillekin *otaku-faneille*. *Moe-tunnetta* herättävien henkilöahmojen on vaikutettava haavoittuvaisilta ja sellaisilta, että ne kaipaisivat *otaku-fanien* suojelua. *Moe-tunnetta* herättävien henkilöahmojen kuvaukset ovat monesti myös seksuaalisesti virittyneitä. Seksuaaliset ja eroottiset kuvaukset herättävät ajoittain huomattavia pedofiilisiä tunteita *otaku-fanien* keskuudessa. Bowman kuitenkin toteaa, että nämä kuvaukset eivät yksiselitteisesti määrittele *moea*, vaan niitä tekijöitä, joiden avulla *moe-tunne* syntyy *otaku-fanien* keskuudessa. (Bowman 2011, 14–15.) Tutkijat John Ingulsgrud ja Kate Allen ovat sitä mieltä, että kaikki *moe-tunnetta* herättävät hahmot ovat jollakin tavoin seksuaalisesti virittyneitä ja sisältävät näin eroottista kuvailua (Akgün 2020, 281). Olen huomannut, että usein eroottinen *moe* liittyy animessa alaikäisten tyttöahmojen vaatteisiin ja alastomuuteen. Lyhyet hameet, kehoa myötäilevät paidat ja paljas iho ovat osa monien erilaisten tyttöahmojen kuvausta. Lisäksi animessa eroottista virittyneisyyttä luo myös se, että satunnaisissa kohtauksissa lähikuvakulma keskittyy seksualisoituihin kehonosiin kuten hahmojen rintoihin, reisiin tai takamukseen.

Wonder Egg Priority ei ole missään nimessä täysin *moen* ympärillä pyörivä anime, mutta siinä on *moen* kaltaisia piirteitä. Esimerkiksi sarjan aikana Neiru kertoo muille päähenkilöille tarkemmin siskonsa itsemurhasta ja hän mainitsee samalla, että hänellä on kivulias haava selässään. Haava näytetään katsojille sellaisessa tilanteessa, jossa Neiru on juuri ollut suihkussa, ja katsoo alastonta kehoaan suihkun peilistä. Vaikka haava on suuri, se ei ole millään tavalla rujan näköinen vaan siitä on tehty pehmeä osa Neirun kehoa. (Ks. Kuva 2.)

Kuva 2: *Neirun selän haava* (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 5, 00:18:13).

Kohtauksessa on selkeästi *moen* kaltainen, seksuaalisesti jännittynyt tunnelma, jolla yritetään vedota katsojien tunteisiin alaikäistä tyttöähän. *Moe* näkyy sarjassa myös henkilöhahmojen silmissä, koska *moe-tunnetta* herättävät henkilöhahmot ovat luonteeltaan ”unenomaisia ja vaarallisen avuttomia”, mikä näkyy muun muassa hahmojen suurissa silmissä (Akgün 2020, 278). Erityisesti Ain silmät ovat sarjassa paljon esillä niiden erivärisyyden vuoksi, ja ne on monesti kuvattu kimaltelevina ja erittäin kauniina. Niistä on myös paljon lähikuvia sarjan aikana. Heti sarjan ensihetkistä lähtien Ain silmät tekevät hänestä ulkoisesti söpön hahmon, jonka tarkoitus kiinnittää katsojan huomio ja mielenkiinto itseensä. (Ks. Kuvat 3 ja 4.)

Kuva 3: Ai Ohto (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 1, 00:00:29).

Kuva 4: Ain silmät (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 1, 00:18:10)

Seuraavassa luvussa käsittelen merkittävimpiä itsemurhateorioita, niiden taustoja sekä sitä, millaisena itsemurha nähdään japanilaisessa viitekehyksessä. Kerron myös aasialaisten uskomuksien kolmesta viisaasta apinasta ja perustelen, miksi ne ovat merkityksellisiä tutkimukseni kannalta. Kolmannessa luvussa kerron animen analysoinnin metodologiasta, ja miten olen lähtenyt analysoimaan aineistoani. Neljännessä luvussa analysoin ensin tyttöhahmojen itsemurhien motiiveja, tekotapoja ja

häpeää Edwin S. Shneidmanin sekä Gabriele Taylorin teorioiden avulla. Tämän jälkeen analysoin sarjan miljöötä aasialaisten apinauskomuksien avulla. Viidennessä luvussa päätän tutkimukseni. Pohdin tutkimukseni merkittävyyttä sekä millaisia jatkotutkimuksia tutkimukseni pohjalta on mahdollista tehdä.

2 TUTKIMUKSEN TEORIATAUSTA

2.1 Itsemurhatutkimuksen teorioita

Itsemurha on määritelty ja uudelleen määritelty useaan otteeseen suhteessa tekota-paan, syihin ja teon oikeuttamiseen. Se on erotettu selkeästi muista kuoleman muo-doista, ja siitä on muodostunut kuoleamisen tapa, joka nähdään nyky-yhteiskunnille erittäin vaarallisena. Oman käsitykseni mukaan tällä tarkoitetaan sitä, että itsemur-hia esiintyy eniten työikäisten ihmisten keskuudessa, ja ilman heitä yhteiskuntajär-jestys horjuu. Itsemurha on asetettu vastakkain vallitsevien normien kanssa, mutta käsitysten ja tietotaidon kehittyessä myös ymmärrys ja suhtautuminen sitä kohtaan muuttuu. Länsimaissa itsemurha kuvataan usein yksilön tekemänä ratkaisuna, joka on kuitenkin samaan aikaan kollektiivinen trauma. Katrina Jaworski toteaaakin, että käsitys itsemurhasta on sidottu juuri oman hengen riistämisen tarkoituksenmukai-suuteen. (Kosonen 2020, 42.) Jaworskin ajatuksen mukaan itsemurhan tehnyt henkilö on aina masentunut, ja masennus on itsemurhan vakain merkki ja syy. Tämän aja-tuksen pohjalta on syntynyt yleinen käsitys, että itsemurha on psyykkisen mielen dysfunktio, ei fyysisen kehon dysfunktio. (Kosonen 2020, 46.) Tutkijoiden Holmesin ja Hueblin määrittelyn mukaan itsemurha on puolestaan sekä oman hengen riistä-mistä että samalla vapaaehtoinen, itselle tietoisesti tehty teko (Kosonen 2020, 42). Monella tutkijalla näyttäisi siis olevan samansuuntainen käsitys siitä, että itsemurha on yksilön tekemä, kuolemaan pyrkivä teko itseä kohtaan. Tämän käsityksen saatte-lemana esittelenkin seuraavaksi tutkijoiden Emil Durkheimin sekä Edwin S. Sheindmanin itsemurhateorioita ja niiden itsemurhien kategorioimisen menetelmiä.

Itsemurhien tutkimusperinne alkoi 1800- ja 1900-luvun vaihteessa, jolloin hal-litsevia olivat Emil Durkheimin ja Sigmund Freudin teoriat. Itsemurhaa käsittelevistä sosiologisista teorioista Durkheimin on yksi tunnetuimmista. Durkheimin mu-

kaan itsemurhat ovat ”uhrin itsensä tekoja, tulos teosta, jonka tekijä on myös kärsijä.” Itsemurha voi myös olla joko positiivisen tai negatiivisen teon välillinen tai välitön tulos: itsensä tappaminen tuliaseella ja syömättömyys voidaan molemmat laskea itsemurhiksi. (Durkheim 1985, 15–16.) Vaikka itsemurha käsitetäänkin yksilön tekemäksi teoksi, Durkheim näkee siihen kytkeytyvän sosiaalisen vaikutuksen. Hänen mukaansa itsemurha määrittyy yhteiskunnan kautta. Yhteiskunnan sosiaalisten vaikutusten avulla itsemurhat on mahdollista jakaa neljään eri kategoriaan: egoistiseen, altruistiseen, anomiseen ja fatalistiseen itsemurhaan. Durkheim rakensi nämä kategoriat ajatukselle, että itsemurhiin vaikuttavat yhteiskunnan tasolla kaksi merkittävää tekijää. Nämä tekijät ovat yhteiskunnan sosiaalinen integraatio sekä moraalinen sääntely (Durkheim 1985, 240; 293).

Durkheimin mukaan egoistisesta itsemurhasta on kyse silloin, kun yksilö ei enää koe olevansa osa yhteiskuntaa eli yhteiskunta on muuttunut yli-individualistiseksi. Tällainen tilanne aiheuttaa yhteisöstä erkaantumisen, mikä puolestaan altistaa yksilön itsemurhalle. (Durkheim 1985, 249; 242.) Altruistisessa itsemurhassa puolestaan yhteisö on erittäin tiivis, ja yksilön tehtävänä nähdään joko pakolla tai vapaaehtoisesti yhteisön puolesta uhrautuminen. Itsemurha nähdään siis yksilön velvollisuutena: jos yksilö ei tee itsemurhaa, tämä joutuu yhteisön halveksunnan kohteeksi. (Durkheim 1985, 254–256.) Anominessa itsemurhassa ympäristön normit eivät vaikuta yksilöön, jolloin yksilöllä ei ole laisinkaan elämää ohjaavia säädöksiä. Hänellä on liikaa vapauksia valita, ja valitsemisen käydessä mahdottomaksi yksilö ajautuu itsemurhaan. (Durkheim 1985, 31–45.) Fatalistinen itsemurha on puolestaan anomisen itsemurhan vastakohta, ja Durkheimin mukaan harvinaisin itsemurhan muodoista. Siinä yhteisön moraalinen sääntely on liiallista, eikä yksilön omille haluille jää laisinkaan tilaa. (Kosonen 2020, 43.)

Vaikka Durkheimin teoria ottaa hyvin huomioon yhteiskunnalliset vaihtelut ja yhteiskunnan vaikutukset yksilön itsemurhaan, se ei anna tilaa yksilöstä johtuville syille. Durkheimin teoria jättää kokonaan ulkopuolelle yksilön tarkastelun, joka on omassa tutkimuksessani oleellinen tekijä. Tämän vuoksi koen, että Durkheimin teoria ei ole tarpeeksi monisyinen oman tutkielmani kannalta, enkä näin aio hyödyntää sitä analyysissäni. Durkheimin teorian tunteminen on kuitenkin tarpeellista, jotta voidaan tarkastella tutkija Edwin S. Shneidmanin kehittämää itsemurhateoriaa.

Shneidman on kehittänyt itsemurhateoriaansa sekä Durkheimin että Freudin teorioiden pohjalta. Shneidmanin mukaan ihminen tekee itsemurhan, kun henkinen kipu hänen sisällään kasvaa liian suureksi, eikä tämä enää kykene elämään kivun kanssa. Tätä kipua Shneidman kutsuu psyykkiseksi kivuksi (*psycache*), ja hänen mukaansa itsemurha on ennen kaikkea psykologinen tapahtuma, jossa ”itsemurha tapahtuu ainutlaatuisen yksilön mielen sisällä.” (Shneidman 1996, 4–5.) Itsemurhaan ja psyykkiseen kipuun vaikuttavat keskeisesti niin sanotut täyttämättömät psykologi-

set tarpeet (*unfulfilled psychological needs*), joiden pohjan Shneidman on lainannut Henry A. Murraylta. Murray on määritellyt kirjassaan *Explorations of personality* (1938) ihmisten psykologiset tarpeet, jotka hänen mukaansa ovat ”aivojen sisäinen voima, joka rauhoittaakseen yksilön on valmis järjestelemään yksilön havaintokykyä sekä ymmärrystä.” (Shneidman 1996, 18–19.) Murray on määritellyt yhteensä kaksikymmentä tarvetta, jotka Shneidmanin mukaan jäädessään täyttymättä altistavat yksilön psyykkiselle kivulle ja itsemurhalle. Shneidman on jaotellut Murrayn määrittelemät tarpeet viiteen eri kategoriaan: 1. Estetty rakkaus, hyväksynnän puute ja kuulumattomuuden tunne (*Thwarted love, acceptance and belonging*), joka on yhteydessä tarpeeseen tuntee kiintymystä ja saada tukea, 2. Kontrollin puute, epävarmuus ja elämän epäjärjestys (*Fractured control, predictability and arrangement*), joka on yhteydessä tarpeeseen hallita itseään, ymmärtää tapahtuneita asioita ja tehdä merkittäviä saavutuksia, 3. Vahingoittunut minäkuva ja häpeän vältteleminen (*Assaulted self-image and the avoidance of shame*), joka on yhteydessä tarpeeseen tuntee kiintymystä ja suojella itseään, 4. Vahingoittuneet ihmissuhteet, ja niihin kuuluva suru (*Ruptured key relationships and the attendant grief*), joka on yhteydessä tarpeeseen tuntee kiintymystä, mutta myös tarpeeseen saada hoivaa ja tukea sekä 5. Liiallinen vihamielisyys (*Excessive anger, rage and hostility*), joka on yhteydessä tarpeeseen hallita muita ja käyttäytyä aggressiivisesti. Shneidman huomauttaa, että kaikki itsemurhat eivät sovi juuri näihin kategorioihin, mutta kyseiset kategoriat auttavat hahmottamaan ennen kaikkea psykologista kipua ja sen syitä. (Shneidman 1996, 25.)

Hyödynnän Shneidmanin täyttämättömien tarpeiden jaottelua analysoidessani *Wonder Egg Priority*n tyttöjen itsemurhia ja niihin liittyviä syitä. Shneidmanin kategoriat auttavat hahmottamaan tyttöjen itsemurhien taustalla vaikuttavia motiiveja ja niiden ilmenemistä erilaisissa konteksteissa. Jätän kuitenkin tietoisesti pois viimeisen täyttämättömien tarpeiden kategorian eli liiallisen vihamielisyyden, koska tiedän jo nyt, ettei aineistossani tule olemaan kyseiseen kategoriaan sopivia tapauksia. Vihan ja turhautumisen voidaan nähdä olevan esillä joidenkin tyttöjen itsemurhissa, mutta ne eivät ilmene liiallisina eivätkä ole merkittävässä osassa tyttöjen itsemurhissa. Tämän vuoksi olen päättänyt rajata liiallisen vihamielisyyden kategorian tutkimukseni ulkopuolelle.

Vaikka Shneidmanin itsemurhateoria on tutkimukseni kannalta varsin kattava, en kykene selittämään itsemurhaa animen kontekstissa pelkästään sen avulla. Koska anime on japanilainen populaarikulttuurin tuote, se on kiinteästi yhteydessä japanilaiseen viitekehykseen ja kulttuuriin. Tämän vuoksi näen tarpeelliseksi esitellä itsemurhaan vaikuttavia asioita, jotka tulevat esille erityisesti japanilaisessa viitekehyyksessä. Olen löytänyt kolme asiaa, jotka kykenevät selittämään paremmin itsemurhan luonnetta japanilaisesta näkökulmasta käsin: yhteiskunnan kollektivismi, itsemurhan romantisoiminen sekä häpeä ja kasvojen menettämisen pelko.

2.2 Itsemurha japanilaisessa viitekehyksessä

2.2.1 Yleistetty yhteiskunnan kollektivismi

Japanissa yhteiskunnan ja ihmisen toimintaa ajaa suurimmilta osin kollektivismi. Kollektivismi on pitkään nähty Aasian yhteiskuntien vallitsevaksi piirteeksi, joka on vastakohta länsimaissa vallitsevalle individualistiselle yhteiskuntarakenteelle (Rautakivi ym. 2022, 13). On kuitenkin hyvä muistaa, että nämä rakenteet ovat varsin yleistettyjä, eivätkä ne koske kaikkia yksilöitä tai yhteisöjä yhteiskuntien sisällä. Kollektivistisille yhteiskunnille tyypillistä on sosiaalisten ryhmien painottaminen. Tällaisia sosiaalisia ryhmiä ovat muun muassa perhe, naapurusto sekä muut yhteisölliset ryhmät. Japanilaisessa yhteiskuntarakenteessa ihmiset kiinnittävät huomiota erityisesti siihen, miten oma toiminta tulee vaikuttamaan koko yhteisöön. Yksilöiden odotetaan olevan vähemmän huolissaan omista henkilökohtaisista tavoitteistaan, ja enemmän kiinnostuneita yhteisön tavoitteista ja niiden saavuttamisesta. Yksilöt eivät usein odota erityistä tai tasa-arvoista kohtelua kaikkien tavoitteeseen osallistuvien kesken, koska he eivät osaa haluta sitä. (Nisbett 2003, 48–49.) Ihmisiä myös kohdellaan vertikaalisessa suhteessa toisiinsa nähden: ”voimasuhde vanhempien ja lasten välillä, työnantajan ja työntekijän välillä ja kaiken tältä väliltä on vähintäänkin epätasa-arvoinen.” Tämä aiheuttaa muun muassa sen, että vanhemmilla on valta vaikuttaa lastensa valintoihin ja ajatuksiin aina aikuisikään asti (jopa sen jälkeenkin). (Triandis ym. 1988, 325.)

Vertikaalinen ihmissuhderakenne määrittelee yksilölle myös statuksen, joka määrää hänen paikkansa japanilaisessa yhteiskunnassa. Kuitenkaan tämä vertikaalisen suhteen luoma sosiaalinen status ei ainoastaan herätä muissa sellaisia odotuksia, jotka liittyisivät suoraan kyseiseen statukseen vaan myös sosiaaliseen statukseen liittymättömiä odotuksia (Kowner 2002, 342). Ei ole siis yllättävää, että tällaiset yhteiskunnan asettamat, jopa epärealistiset odotukset käyvät yksilöille ylivoimaisiksi ja

etenkin nuoret kokevat suurta kykenemättömyyden tunnetta, kun he eivät pysty vastaamaan yhteiskunnan asettamiin odotuksiin (Norasakkunit ja Uchida 2014, 931). Tutkija Toyomasa Fuse toteaaakin, että Japanissa itsemurhien taustalla vaikuttaa kollektiivinen tietoisuus yhteiskunnan painostuksesta tiettyihin odotuksiin sekä epätoivo yhteiskunnan odotusten ulkopuolelle jäämisestä. Tähän tietoisuuteen vaikuttaa osaltaan japanilaisten identiteetti, joka suuntautuu vahvasti yhteistyöhön eli tunne vastuusta yhteisöä kohtaan on suuri. (Maeda 2011, 103.)

2.2.2 Itsemurhan romantisoiminen

Itsemurhalla on tiukat juuret japanilaisessa historiassa ja kulttuurissa. Tunnetuin ja romantisoitu itsemurhan muoto Japanissa on nimeltään *seppuku* (切腹, 'vatsan viiltäminen auki'), jolla tarkoitetaan kunniakasta itsemurhaa. Termiä *hara-kiri* (腹切, 'vatsan haava') on käytetty *seppukun* synonyyminä, mutta japanilaiset eivät käytä tätä termiä puhuessaan *seppukusta*. Tähän on syynä se, että *hara-kiri* on alun perin länsimaalaisten käyttämä nimitys *seppukusta*, koska sen nimellinen merkitys on ollut helpompi ymmärtää. (Rankin 2011, 15–16.) Näenkin mielekkääsi käyttää tässä luvussa nimitystä *seppuku*, kun puhun kunniaitsemurhasta koska se sitoo kunniaitsemurhan paremmin japanilaiseen viitekehykseen. *Seppukuun* liittyy erilaisia tapoja ja uskomuksia, mutta yksinkertaistettuna *seppukun* tehdessään henkilö viiltää vatsansa auki miekalla. Tämän taustalla on puolestaan aasialainen symbolismi puhtaudesta: "mies, jolla ei ole mitään salattavaa, tuo itsensä näkyväksi paljastamalla sisuskalunsa." (Rankin 2011, 5.) On kuitenkin muistettava, että kaikki miekalla tai veitsellä tehdyt itsemurhat eivät ole *seppukuja* (Pierre 2015, 9), ja tämän vuoksi onkin tärkeä tuntea hieman *seppukun* kulttuurista historiaa.

Seppuku koetaan uniikiksi ja vanhaksi japanilaiseksi itsemurhan tavaksi, jota harjoittivat erityisesti samurait. Ajatukset kunniaista ja häpeästä vaikuttivat ja vaikuttavat edelleen keskeisesti *seppukun* taustalla: "jos ei voi enää elää kunniakkaasti, samurain tulee kuolla kunniakkaasti, ja kunniakkain tapa kuolla samuraille on *seppuku*." (Rankin 2011, 2.) *Seppukua* on harjoitettu kaikissa sellaisissa konteksteissa, joissa on ollut läsnä seuraavanlaisia motiiveja: häpeä, epätoivo, suru, rakkaus, kosto, protesti, masennus ja murha (Pierre 2015, 8). Tämän vuoksi samurait eivät olleet ainoita, jotka harjoittivat *seppukuja*. *Seppukuja* tekivät myös muun muassa palvelijat, temppelien papit ja lapset (Rankin 2011, 2). Vaikka *seppukun* esiasteet ovatkin saapuneet Japaniin alun perin Kiinasta (Rankin 2011, 3), siihen kytkeytyy sellaisia konventioita ja elementtejä, jotka tekevät siitä nimenomaan osan japanilaista kulttuuria. Muun muassa vanhoissa japanilaisissa teksteissä *seppuku* on liitetty vahvasti sotaan ja sotimiseen. Perinteisissä teksteissä samurait, jotka epäonnistuvat tehtävässään ovat tie-

toisesti valmiita suorittamaan *seppukun*: ”Hän johti pientä joukkoa – hänen koko ratsuväkensä koostui ainoastaan kahdestakymmenestä ratsastajasta. Tajutessaan tilanteen toivottomuuden, Tanenobu lähetti ystävänsä Naotokin vihollisleiriin tämän viestin kera: ’Antakaa minun viiltää vatsani auki Buddhan edessä, niin linna on teidän.’” (Rankin 2011, 7.)

Vahva side sotimiseen ei kuitenkaan määrittele *seppukua* täysin. Sitä on vuosien saatossa muovattu myytein ja koristeltu hentoisin yksityiskohdin, jotka ovat lisänneet siihen erityisluontoista kauneutta. Kirjailija Yukio Mishiman mukaan ”japanilaisessa klassisessa kirjallisuudessa karminpunaiset lehdet ja kirsikkapuut ovat metaforia kuolemalle. Nämä syvästi kansalliseen (japanilaisten) identiteettiimme sulautetut metaforat ovat jo vuosisatojen ajan kouluttaneet meitä huomaamaan fyysisen pelon esteettisen puolen.” Mishima on sitä mieltä, että tekstien representaatiot kuolemasta ja itsemurhasta ovat siirtyneet kirjoista oikeaan elämään, jossa ihmiset näkevät *seppukun* artistisena, verisenä, mutta kauniina tekona. (Rankin 2011, 9–10.) Nykypäivänä ainoastaan 0,2–4,5 prosenttia kaikista Japanissa tehdyistä itsemurhista on *seppukuja*, mutta itsemurha yleisesti nähdään hyväksyttävänä tekona, riippuen toki kontekstista (Pierre 2015, 8). Kun itsemurha koetaan hyväksyttävänä, se todennäköisimmin altistaa yksilöt itsemurhille (Russell 2017, 3).

Koska *seppuku* ei konkreettisena itsemurhan tapana ole suosittu nykypäivän Japanissa, Japaniin on syntynyt muita itsemurhan muotoja. Näistä osalla kuvataan kunniakasta kuolemaa. Yksi uusimmista kunniakkaan itsemurhan muodoista on nimeltään *inseki jisatsu* (引責自殺, ’vastuupohjainen itsemurha’). Tehdessään *inseki jisatsun* yksilö ottaa vastuun epäonnistumisestaan. *Inseki jisatsussa* on läsnä *seppukun* luonne, sillä itsemurhan tekijä saa osakseen kuolemanjälkeistä kehua ja kunnioitusta muiden silmissä. Tunnettu esimerkki tällaisesta *inseki jisatsusta* on Japanin entisen maanviljelyn, metsätalouden ja kalastuksen ministerin Matsuoka Yoshikatsun itsemurha. Yoshikatsu hirttäytyi vuonna 2007, kun julkisuuteen nousi epäilyksiä, että hän olisi käyttänyt valtion julkisia varoja omiin tarkoituksiinsa. Tapahtuneen jälkeen Tokion kuvernööri nimitti Yoshikatsua ”todelliseksi samuraiksi”, kun tämä kantoi vastuun teoistaan kuoleamalla. (Pierre 2015, 8–9.)

Itsemurha on Japanissa huomattavasti hyväksyttävämpi teko kuin esimerkiksi länsimaissa. Tämän voi nähdä esimerkiksi siitä, mitä nimitystä itsemurhasta käytetään. *Jisatsu* (自殺) on suora japanin kielen käännös sanalle itsemurha, mutta terveydenalan ammattilaiset käyttävät itsemurhan yhteydessä useammin termiä *kakugo no jisatsu* (覚悟の自殺, ’tietoisesti valittu itsemurha’). Termi sisältää merkityksessään ajatuksen siitä, että itsemurha on rationaalinen teko, johon yksilöllä on itsemääräämisoikeus. Itsemurha nähdään tässä kontekstissa jopa hyveellisenä tekona. Tällainen *kakugo no jisatsun* ajatus on näkyvillä myös japanilaisissa kulttuurituotteissa ja mediassa, esimerkiksi kuuluisan japanilaisen kirjailijan Soseki Natsumen teoksessa *Kokoro*

(jonka lukeminen on edelleen osa koulujen opetussuunnitelmaa). Muun muassa tällaisen romantisoitun käsityksen vuoksi japanilaiset nykypäivän nuoret ja opiskelijat näkevät itsemurhan hyväksyttävänä ja kunniakkaana tapana kuolla. (Russell 2017, 3.)

Seppuku ja *kakugo no jisatsu* ovat huomattava osa myös animen tarinankerrontaa. Itsemurhia tai niiden kaltaisia tekoja esiintyy monissa eri genrejen animeissa ja muun muassa *Sailor Moon Crystal*, *Puella Magi Madoka Magica* ja *Bleach* sisältävät selkeitä kohtauksia *seppukusta* tai sen kaltaisista teoista. *Sailor Moon Crystalissa* (2014) sarjan päähenkilö prinsessa Serenity surmaa itsensä miekalla, kun hänen rakastetunsa prinssi Endymion kuolee sodassa pahuutta vastaan (ks. Kuva 5).

Kuva 5: Prinsessa Serenity surmaa itsensä (*Sailor Moon Crystal* 2014, jakso 10, 0:10:59).

Serenityn itsemurha muistuttaa tekotavaltaan hyvinkin paljon *seppukua*: Serenity lävistää vatsansa pitkähköllä miekalla, koska ei kykene elämään ilman Endymionia. Kohtauksessa on selkeästi esillä itsemurhaan johtavia motiiveja kuten rakkaus, suru ja epätoivo.

Puella Magi Madoka Magica -sarjan elokuvassa *Rebellion* (2013) tyttö nimeltä Sayaka lävistää itsensä myös miekalla. Sayaka on taikatyttö, jonka tehtävä on taistella maailman pahuuden perikuvia, noitia vastaan. Sayaka ajautuu kuitenkin tilanteeseen, jossa hänen on suojeltava ystäviään keinolla millä hyvänsä. Lävistämällä itsensä miekalla Sayaka kykenee kutsumaan apuvoimia, jotka pystyvät kukistamaan ystäviä piinaavan noidan. (Ks. Kuva 6.) Sayakan teko muistuttaa hyvinkin paljon *seppukua* ja Serenityn tekemää itsemurhaa. Sayakan teko ei kuitenkaan johda kuolemaan, vaan se lisää hänen maagisia voimiaan. Sayakaa tilanteessa ajava motiivi on rakkaus ystäviä kohtaan ja halu pelastaa nämä noidalta.

Kuva 6: Sayaka lävistää itsensä miekalla (*Puella Magi Madoka Magica: Rebellion* 2013, 01:25:54).

Bleach -nimisessä sarjassa (2004–2012) poika nimeltä Ichigo haluaa pelastaa siskonsa pahalta aaveelta. Hänellä ei ole kuitenkaan tarvittavia voimia aaveen kukistamiseen, minkä vuoksi Rukia-niminen aaveenmetsästäjä auttaa häntä. Rukia haavoittuu pahasti ja pyytää Ichigoa ottamaan hänen voimansa. Ichigon täytyy lävistää itsensä Rukian samuraimiekalla saadakseen aaveenmetsästäjälle kuuluvat voimat (ks. Kuva 7).

Kuva 7: Ichigo on valmis lävistämään itsensä Rukian miekalla (*Bleach* 2004, jakso 1, 00:20:26).

Ichigoa tilanteessa ajavat motiivit ovat epätoivo ja rakkaus siskoja kohtaan. Ichigon ja Rukian yhteinen teko muistuttaa myös tekotavaltaan *seppukua*: vatsan leikkaaminen ei johtanut *seppukua* tehdessä läheskään aina kuolemaan, minkä vuoksi tarvittiin avustaja, joka kykeni viemään teon loppuun asti (Rankin 2011, 15). Tässäkään tapauksessa henkilöahmo ei kuitenkaan kuole, vaan hän muuttuu aaveenmetsästäjäksi. Onkin huomattava, että juuri tällaisten esitystapojen avulla *seppukun* kaltaiset teot saadaan näyttämään romanttisilta ja kunniakkailta. Ajatus *seppukun* taustalla säilyy, mutta muovautuu hieman nykypäivään sopivammaksi: kun lävistät itsesi, muutut paremmaksi versioksi itsestäsi ja kannat samalla sinulle kuuluvan vastuun.

2.2.3 Häpeä ja kasvojen menettämisen pelko

Häpeä on universaali ilmiö, jota on havaittavissa monissa eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa. Sen tutkimisen kenttä on hyvinkin laaja, minkä vuoksi sille on annettu myös monia erilaisia määritelmiä. Muun muassa tutkija Thomas Scheff määrittelee häpeän ”geneettiseksi tunteeksi” ja merkiksi yksilöiden välisestä suhteesta. Scheffin mukaan häpeässä vallitsee niin kutsuttu sopeutumisen ilmapiiri, johon on tiukasti yhteydessä myös ylpeyden tunne: ”ylpeys lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta yksilöiden välillä, kun taas häpeä aiheuttaa vieraantumisen kokemuksen”. Häpeä siis kuvastaa yksilöiden välisen suhteen tilaa ja erityisesti sitä, kuinka paljon yksilöt ovat vieraantuneet toisistaan. (Pattison 2005, 53.) Tutkija Gabriele Taylor puolestaan määrittelee häpeän ”moraaliseksi tunteeksi”, koska häpeä on hänen mukaansa keskeisesti yhteydessä ihmisen moraalikäsitteeseen. Taylor jaottelee häpeän ilmiönä kahteen eri osaan: itsensä arvosteluun ja toisten tekemiin huomautuksiin. Itsensä arvostelu syntyy Taylorin mukaan siitä, kun yksilö on taantunut ja pettynyt itseensä. (Pattison 2005, 56.) Toisin sanoen yksilö ei kykene täyttämään omia odotuksiaan ja olettamuksiaan, jolloin hän alkaa arvostelemaan itseään ja kykyjään. Toisten tekemät huomautukset puolestaan vaan ruokkivat arvostelua ja vahvistavat näin häpeän tunnetta. Pattisonin mukaan miltei kaikki lapsuuden kurjat tapahtumat ovat jollakin tavoin yhteydessä häpeään. Esimerkiksi monet teokset, jotka käsittelevät lasten hyväksikäyttöä käsittelevät myös häpeää ja sen kokemuksia. (Pattison 2005, 58.) Tukeudunkin erityisesti Taylorin teoriaan, kun selvitän häpeän osuutta animesarjassa näkyvisissä itsemurhissa.

Häpeää ja sen ilmenemistä eri kulttuureissa on tutkinut muun muassa Ruth Benedict, jonka mukaan juuri Japani on hyvä esimerkki maasta, jossa vallitsee niin sanottu häpeäkulttuuri. Häpeäkulttuuri rakentuu Benedictin mukaan häpeän, kunnian ja kunnioituksen ympärille. Häpeäkulttuurissa häpeä koetaan vahvasti yhteisön kautta: jos yksilö käyttäytyy väärin yhteisöä kohtaan, rangaistuksena hänet joko häpäistään julkisesti tai suljetaan täysin yhteisön ulkopuolelle. (Pattison 2005, 54.) Täs-

sä on selkeästi näkyvillä japanilainen ajatus kollektivismista: kaikkien tulee toimia yhteisön asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi, jotta harmonia säilyy. Benedict on myös määritellyt niin sanotun syyllisyyskulttuurin vastakohtaksi häpeäkulttuurille, ja sanoo sen ilmenevän enemmän individualistisissa kulttuureissa. Syyllisyyskulttuuri perustuu ihmisen omalletunnolle ja käsitykselle väärintehtävästä asiasta. Vaikka Benedictin teoria vaikuttaisi sopivan hyvin Japanissa ilmenevän häpeä tutkimiseen, sitä on kuitenkin kritisoitu: näiden kahden kulttuurimuodon erottaminen toisistaan ei ole aina helppoa, eikä kulttuurien sijoittaminen näihin kahteen kategoriaan ongelmatonta. (Pattison 2005, 54.) Shinobu Kitayama esittääkin ajatuksen, että häpeä ja syyllisyys ovat samanaikaisesti läsnä kaikissa kulttuureissa, mutta niihin suhtautuminen ja niiden ilmenemisen muodot riippuvat kulttuurikontekstista. Kitayaman mukaan individualistisissa kulttuureissa häpeää koetaan todennäköisemmin tilanteissa, joissa ollaan riippuvaisia toisesta henkilöstä tai asiasta. Kollektivistisissa kulttuureissa puolestaan riippuvuus nähdään tavoiteltavana hyveenä, ja häpeää tunnetaan, kun yhteisön asettamat odotukset eivät täyty. (Pattison 2005, 55.) Tällainen kollektivismiin ajatus on läsnä myös japanilaisessa kulttuurissa, jossa yksilön tavoite on olla harmoniassa ryhmän kanssa ja täyttää oma tehtävänsä kollektiivisissa tavoitteissa (Nisbett 2003, 54–55).

Häpeään ja sen kokemiseen liittyy aasialaisissa kulttuureissa myös keskeisesti käsitys kasvoista ja kasvojen säilyttämisestä. Tämä käsitys ei ole kuitenkaan aina täysin yhteneväinen, koska se voi muuttua kontekstin mukaan. Kasvot voivat olla muun muassa ihmisen saama kunnia tai maine, mutta myös ”sosiaalinen kunnioitus, jonka muut ovat antaneet yksilölle” (Kim ja Nam 1998, 524). Eri käsitysten mukaan kasvot ovat kuitenkin keskeisesti yhteydessä yhteisöön ja sen asettamiin odotuksiin. Kasvot vaativat yleisön ja yleisön myöntämän hyväksynnän ollakseen olemassa: yhteisön jäsenet määrittelevät yksilön kasvot omilla huomioillaan ja käytöksellään, ja luovat samalla normit niille seurauksille, jotka syntyvät kasvojen menettämisestä. (Kim ja Nam 1998, 527–528.)

2.3 Kolme viisasta apinaa – aasialainen ja länsimainen näkökulma

Aasiassa syntynyt uskomus kolmesta viisaasta apinasta ja niiden kuvaamat pahuudelta välttelemisen muodot (”älä näe pahaa”, ”älä kuule pahaa”, ”älä puhu pahaa”) ovat selkeästi esillä *Wonder Egg Priority* -animesarjassa. Selkeimmin nämä välttelyn muodot näkyvät siten, että sarjan unimaailmassa päähenkilöitä vastaan taistelevat hirviöt ovat nimeltään *Seeno evil*, minkä suora käännös on ”älä näe pahaa”. Tämän suoran yhteyden takia näen tarpeelliseksi avata uskomuksia kolmesta viisaasta api-

nasta hieman tarkemmin ja selittää sekä buddhalaista että länsimaalaista näkökulmaa apinoihin liittyen.

Kolme viisasta apinaa ja niiden kuvaamat ”älä näe pahaa”, ”älä kuule pahaa”, ”älä puhu pahaa” syntyivät Japanissa Muromachi-kaudella (1333–1573). Ne ovat kiinteästi yhteydessä japanilaiseen kansanuskoon nimeltään Koshin. (Japan information and culture center 2017.) Koshin on taustaltaan taoisminen uskonto, mutta siihen ovat vaikuttaneet muun muassa myös shinto ja buddhalaisuus. Koshinissa uskotaan, että ihmisen sisällä elää matoja, jotka aiheuttavat muun muassa ihmisen ikääntymisen ja sairastumisen. Kuutena päivänä vuodessa nämä madot kykenevät menemään taivaaseen kertomaan jumalille isäntänsä kunniattomista teoista, jolloin jumalat lyhentävät kyseisen ihmisen elinaikaa kolmellasadalla päivällä. Madot kuitenkin kykenevät menemään taivaaseen ainoastaan, jos ihmiset nukkuvat. Välttääkseen tämän Koshinin seuraajat viettävät nämä kuusi kriittistä päivää valvoen. (Eder 1970, 309.) Kolme viisasta apinaa eivät ole aina ole olleet osa Koshinia. Ne ovat todennäköisesti tulleet tunnetuiksi noin 1300–1400-luvuilla, kun vanhoissa Koshinilaisissa kääröissä mainittiin apinat. Tämän seurauksena kolme apinaa laitettiin kuvaamaan kolmea pahuudelta suojautumisen muotoa. (Three wise monkeys info 2022.) Nykypäivänä apinat ovat monelle tuttuja muun muassa emojien kautta: yksi apina on peittänyt käsillään silmät, yksi on peittänyt korvat ja yksi suun. Näissä asennoissa apinat ovat myös patsaina muun muassa japanilaisissa temppeleissä (ks. Kuva 8).

Kuva 8: Kolme viisasta apinaa japanilaisessa temppeleissä Komatsussa (Liu Shanshan 2023).

”Älä näe paha”, ”älä kuule paha” ja ”älä puhu paha” ajatusten taustalla vaikuttaa käsitys siitä, kuinka pahuutta pitäisi vältellä. Japanilaisen käsityksen mukaan apinat kuvastavat buddhalaista ajatusta harmoniasta ja konfliktien välttämisestä (Smith 1993, 146): kun suljet silmäsi ja peität korvasi ja suusi, suojelet itseäsi pahuudelta, etkä levitä sitä ympärillesi. Apinoiden ja kuvastamien käsitysten kuitenkin levinnyt länsimaihin, ne ovat herättäneet uudenlaisia käsityksiä. Populaarilähteiden mukaan länsimaissa ”älä näe paha”, ”älä kuule paha” ja ”älä puhu paha” nähdään enemmän pahuuden välttelemisenä kuin siltä suojautumisena. Niiden nähdään kuvastavan epäasiallista käytöstä, jolla suljetaan omat silmät, korvat ja suu vääryydeltä: pahoja ja vääriä asioita ei nähdä, niistä kärsiviä ei kuunnella, eikä niistä puhuta julkisesti. (Encyclopedia 2022.) *Wonder Egg Priority*ssa vallitsee erityisesti tällainen länsimaisen ajatuksen mukainen pahuuden välttelyn normi, joka näkyy erityisesti sarjan kahdessa miljöössä: tosimaailmassa ja unimaailmassa.

3 ANIMEN ANALYSOIMISEN METODOLOGIA

Koska tutkimusaineistoni on tekstilajiltaan anime, käytän analyysissäni nimenomaan sen analysoimiseen suunniteltuja metodeja. Animea on mahdollista analysoida monista erilaisista näkökulmista. Esittelen tässä luvussa tutkijoiden Christopher Boltonin ja Thomas Lamarren ajatuksia animesta, ja miten sitä tulisi heidän mukaansa analysoida.

Kun animea analysoidaan, on tärkeää ymmärtää, millainen tekstilaji on kyseessä. Christopher Bolton ymmärtää animen kulttuurituotteena, joka muokkaa ajatuksiamme ja käsityksiämme ympäröivästä maailmasta, erityisesti Japanista. Anime on japanilaista animaatiota, mutta sitä ei pitäisi nähdä ainoastaan japanilaisten tekemänä kulttuurituotteena. Hänen mukaansa ei ole tarkoituksenmukaista, että animea lähdetään tulkitsemaan ilman tarkkaa analyysiä, jolloin tulkinnat tukeutuvat ainoastaan laajoihin yleistyksiin siitä, mitä japanilaiset ajattelevat ja mihin he animella pyrkivät. Bolton toteaa, että animea analysoitaessa on hyvä ottaa huomioon kahden eri näkökulman vaikutus animen analysoimiseen ja tulkitsemiseen. Animea on mahdollista analysoida niin sanotuista universaaleista näkökulmista, joita ovat poliittinen, kulttuurinen, historiallinen ja kontekstuaalinen näkökulma. Tällaiset näkökulmat ovat tärkeä osa animen analysoimista, mutta ne myös tuottavat tietynlaisia tulkintoja, joilla joskus pyritään jopa sulkemaan pois eroavat tulkinnat. Tämän vuoksi on muistettava myös yksilölliset tulkinnat, jotka lisäävät analysoimisen tapoja, mutta myös epävarmuuden mahdollisuutta tehdyissä tulkinnoissa. (Bolton 2018, 24-25.)

Bolton näkee animen analysoimisen enemmänkin animen parempana ymmärtämisenä ja kriittisenä arviointina kuin yksittäisinä tulkintoina. Tällaiseen analysoimiseen liittyy monia erilaisia vaiheita, joista ensimmäinen on niin sanottujen ”muodollisten ominaisuuksien” tarkasteleminen. Animesta on hyvä tarkastella alkuvaiheessa muun muassa seuraavanlaisia asioita: Mitä animessa näytetään ja miten? Mi-

ten animessa käytetään valaistusta ja liikkeitä? Miltä anime näyttää katsojalle, ja miten ympäröivä maailma nähdään animessa? Bolton myös painottaa visuaalisten tehosteiden tärkeyttä. Hänen mukaansa visuaaliset tehosteet tuottavat animeen omanlaisiaan merkityksiä, jotka vaikuttavat siihen, millaisia tulkintoja teemme siitä ja sen tarinasta. Animen analysoimisessa on Boltonin mielestä keskeisesti kyse siitä, että muodollisista ominaisuuksista (myös visuaalisista tehosteista) tehdään tulkintoja, joilla tuodaan esiin laajempia yhteiskunnallisia ongelmia muun muassa politiikasta, sukupuolikysymyksistä, teknologiasta ja mediasta. (Bolton 2018, 4–5.)

Vaikka animessa on tärkeää ottaa huomioon erityisesti visuaaliset tehosteet ja yhteiskunnalliset näkökulmat, meidän ei pidä kuitenkaan unohtaa, että animen syvin olemus lepää animaatioissa ja erilaisissa animoinnin tavoissa. Tutkija Thomas Lamarre on tutkinut animea erityisesti animoinnin ja animaation näkökulmista. Hän tukeutuu animen määrittelyssä Norman McLarrenin ajatuksiin animesta animaationa: ”Animaatio ei ole liikkuvaa piirrostaiddetta, vaan liikkuvaa taidetta, joka on tehty piirtämällä; se, mitä tapahtuu jokaisessa kohtauksessa, on paljon merkittävämpää kuin se, mitä jokainen kohta sisältää; tämän vuoksi animaatio on kohtausten väliin jäävien näkymättömien tilojen manipulointia.” (Lamarre 2009, xxiv). Lamarren mukaan animea on pitkään analysoitu kuin kirjallista tekstiä, eikä siinä ole juurikaan otettu huomioon animointia eli liikkuvia kuvia. Animea on käytetty monesti filosofisen spekuloinnin todisteena tai kuvana autenttisesta japanilaisesta elämästä ilman, että animoinnin merkitystä olisi tutkittu sen tarkemmin. (Lamarre 2009, x.)

Monet tutkijat haluavat verrata animea elokuvaan ja etsiä näiden kahden väliltä merkittäviä eroja. Lamarre on kuitenkin sitä mieltä, että aina ei ole mahdollista erottaa toisistaan materiaalisia erityispiirteitä (animaatioissa tai elokuvissa) ja edellytyksiä juuri tietynlaisen animaation tai elokuvan olemassaololle (modernismi tai postmodernismi). (Lamarre 2009, xxii–xxiii.) Animen analysoimisessa pitäisikin asettaa etusijalle kuvien sisällä oleva tila, joka laajenee pidemmälle kohtauksen kehyksiin eli kompositioni. Lamarre haluaa keskittyä erityisesti animaation teknisiin kysymyksiin, ja mitä tulkintoja ne tuovat itse animeen, sulkien taka-alalle sosiaaliset, kulttuuriset, historialliset ja ekonomiset tulkintojen näkökulmat. (Lamarre 2009, xxiv–xxv; xxviii.)

Hyödynnän analysoinnissani sekä Boltonin että Lamarren metodeja. Boltonin metodologia hyödynnän silloin, kun analysoin, miten tyttöhahmojen itsemurhat esitetään *Wonder Egg Priority*ssa, ja millainen yhteys miljööllä on tyttöhahmojen itsemurhiin. Otan huomioon animessa näkyviä visuaalisia tehosteita, joita ovat muun muassa hahmojen liikkeet, värit, äänitehosteet, symboliset viittaukset ja vertauskuvat ympäröivään maailmaan sekä hahmojen tapa puhua. Lamarren metodologia en hyödynnä yhtä yksityiskohtaisesti. Otan kuitenkin analysointini pohjaksi ajatuksen siitä, että

animaatiota tutkittaessa on tärkeää pitää mielessä animoinnin tapa, ja miten se vaikuttaa animeen syntyneisiin piirteisiin ja niistä tehtäviin tulkintoihin.

Lähden analysoimaan *Wonder Egg Priority* -sarjaa niin sanotulla lähikatsomisen (*close-viewing*) metodilla. Lähikatsomisella on samanlainen pääperiaate kuin lähiluvulla (*close-reading*), ja sillä viitataan multimodaalisen aineiston (mm. televisiosarjan) tarkkaan ja huolelliseen katsomiseen (Koistinen ja Mäntymäki 2019, 3). Multimodaalista aineistoa katsotaan läpi useita kertoja, jotta saadaan tietoa aineistossa tehdyistä valinnoista, kuten äänitehosteista, kohtausten sisällöistä ja tarinan kulusta. Lähikatsominen tuo myös esille sen, millä tavoin aineistolla pyritään vaikuttamaan katsojaan.

Tutkimukseni aineisto on japaninkielinen ja siinä on ollut mukana englanninkielinen tekstitys. Hyödynnän analyysissäni englanninkielistä tekstitystä silloin, kun se on oleellista tutkimukseni kannalta. Pyrin kuitenkin siihen, että käänän aineistoni suoraan japanista suomen kielelle. Aloitan aineistoni analysoimisen katsomalla sarjan ensin kerran kokonaan läpi. Tämän jälkeen keskityn erikseen jokaiseen valitsemaani tyttöhahmoon. Koska suurin osa tyttöhahmoista esiintyy sarjassa ainoastaan yhden jakson aikana, katson jakson läpi ensi kokonaisuudessaan, minkä jälkeen katson jaksosta uudelleen ne kohtaukset, jotka kertovat tytöstä ja tämän itsemurhasta. Katson kohtauksia uudelleen niin monta kertaa kuin on tarpeellista. Jos huomaan itsemurhien motiivien välillä samankaltaisuuksia, saatan katsoa tällaisia kohtauksia peräkkäin. Miljöötä analysoidessani kiinnitän erityisesti huomiota sarjan unimaailman ja tosimaailman normeihin ja niihin piirteisiin, jotka muodostavat nämä normit. Lisäksi keskityn unimaailman hirviöihin ja traumoihin ja niiden osuuteen miljöiden normien ylläpitämisessä.

4 TYTTÖJEN ITSEMURHIEN ESITTÄMINEN WONDER EGG PRIORITYSSA

4.1 Itsemurhien motiivit, tekotavat ja häpeä

Analysoin *Wonder Egg Priority*- sarjan kolmestatoista jaksosta kahtatoista. Perustelen valintani sillä, että kahdeksas jakso on niin sanottu täytejakso eli siinä kerrataan sarjassa siihen mennessä tapahtuneet asiat. Tämän vuoksi kyseisen jakson analysoiminen ei ole tarkoituksenmukaista tutkimukseni kannalta. *Wonder Egg Priority*ssa on yhteensä neljätoista tyttöä, joiden itsemurhia on mahdollista tutkia mielekkäästi valitsemastani näkökulmasta. Käytän tytöistä puhuessani heille annettuja nimiä, jos mahdollista, mutta joissakin tapauksissa tyttöjen nimet eivät tule katsojalle ilmi. Tällaisissa tapauksissa olen luonut tytölle nimityksen sen motiivin mukaan, joka on johdattanut hänet itsemurhaan. Olen ottanut tutkimuksessani huomioon, että sarjan tyttöhahmot eivät edusta stereotyyppistä käsitystä valkoisesta heterotytöstä, vaan tyttöjen kirjo on sarjassa hyvin moninainen. Kaikkien tyttöjen sisäinen olemus ei tule sarjassa katsojalle ilmi, mutta se vain kertoo siitä, että sarjan tytöt edustavat kaikenlaisia tyttöjä.

Tyttöjen lisäksi sarjassa esiintyy yksi transpoika, jonka olen päättänyt jättää tutkimukseni ulkopuolelle. Keskityn tutkimuksessani nimenomaan tyttöjen tekemiin itsemurhiin, enkä halua liittää tutkimukseeni henkilöä, joka ei selkeästi koe itseään tytöksi. Pidän ongelmallisena sitä, että sarjassa on ylipäänsä tehty sellainen ratkaisu, jossa transpojan itsemurhaa käsitellään yhdessä tyttöjen itsemurhien kanssa. Toisaalta ymmärrän osittain sarjan tekijöiden päätöksen tehdä näin, koska transpojan itsemurha kytkeytyy vahvasti siihen, kuinka muut henkilöt ovat nähneet ja kokeneet hänet tyttönä, vaikka hän onkin poika.

Itsemurhiin johtaneiden motiivien avulla tyttöjen itsemurhat on mahdollista jakaa erilaisiin ryhmiin. Käytän tässä avukseni Edwin S. Shneidmanin luokittelua ihmisen tarpeista, jotka jäädessään täyttämättömiksi voivat ajaa yksilön itsemurhaan: 1. Estetty rakkaus, hyväksynnän puute ja kuulumattomuuden tunne, 2. Kontrollin puute, epävarmuus ja elämän epäjärjestys, 3. Vahingoittunut minäkuva ja häpeän vältteleminen ja 4. Vahingoittuneet ihmissuhteet, ja niihin liittyvä suru. Analysoin myös itsemurhien tekotapoja, jotka ovat sarjassa esillä joko epäsuorasti tai suorasti Airun, Koiton, Harukan, Chiemin sekä Toisen Ain itsemurhissa. Käsittelen myös häpeän tunnetta ja sen vaikutuksia jokaiseen itsemurhaan: millä tavalla häpeä esiintyy jokaisen henkilön itsemurhassa vai esiintyykö, ja mikä merkitys sillä on itsemurhaan ajautumisessa. Häpeän tunteen analysoimisessa käytän hyödykseni Gabriele Taylorin teoriaa, ja tapaa jakaa häpeän syntyminen kahteen osaan: arvosteluun omasta itsestä sekä toisten tekemiin huomioihin.

4.1.1 Estetty rakkaus, hyväksynnän puute ja kuulumattomuuden tunne

Tähän ryhmään olen sijoittanut sellaiset itsemurhat, joissa estetty rakkaus, hyväksynnän puute tai kuulumattomuuden tunne ovat vahvasti esillä. Sarjassa tällaisia rakkauteen ja paikkansa löytämiseen kiinnittyviä motiiveja ovat esimerkiksi hylätyksi tulemisen kokemus ja torjuttu rakkaus.

Airu

Kun Neiru ja Ai tapaavat ensimmäisen kerran, Neiru sanoo, että hän taistelee unimaailmassa siskonsa (Airun) vuoksi. Airu teki itsemurhan, ja Neiru haluaa tuoda hänet takaisin tosimaailmaan. Sarjan puolivälissä päähenkilöt alkavat riidellä keskenään. Rika kyseenalaistaa, onko heille tärkeän ihmisen tuominen takaisin järkevää. Entä jos nämä eivät haluakaan pelastua, ja he vaarantavat henkensä näiden takia turhaan? Neiru ei kuuntele Rikaa ja kertoo, että hän menee taistelemaan unimaailmaan myös itsensä vuoksi. Suuri haava Neirun selässä on kipeä, jos hän ei käy säännöllisesti unimaailmassa. Viiltojälki on siskon tekemä: "Siskoni puukotti minua. Sitteen hän pakeni ja hyppäsi alas sillalta." (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 5, 00:17:53). Sen lisäksi, että Neiru kertoo hänen siskonsa hypänneen alas sillalta, Neirun unimaailma kuvastaa hänen siskonsa kuolintapaa. Neiru on unimaailmassa suurella sillalla, jolla on rikkoutuneita autoja. Hän taistelee autojen lomassa ja räjäyttää niitä yrittäessään osua hirviöihin ja tyttöjen traumoihin. Traumot yrittävät myös itse ottaa kaiken mahdollisen hyödyn sillasta taistelupaikkana ja muun muassa kiipeilevät sen pilareissa, jottei Neiru osuisi niihin. Traumot erottuvat värikkäinä ruskeahkoa taustaa vasten ja tuijottavat herkeämättä Neirua tämän osoitellessa niitä aseellaan.

Neirun siskon patsas näkyy unimaailmassa epäselvänä, mutta se seisoo sillan kaikesta vieressä ja katselee kohti edessä avautuvaa jokea.

Airun itsemurhan motiivi on kuulumattomuuden tunne ja hylätyksi tulemisen kokemus. Ensisilmäyksellä vaikuttaa siltä, että Airu on välittömästi alkanut katumaan Neirun puukottamista ja siksi hypännyt alas sillalta. Motiivi on kuitenkin monimutkaisempi. Sarjan loppupuolella vaihtoehtoisesta todellisuudesta Neirun todellisuuteen saapunut Kotobuki-niminen henkilö kertoo Aille ja Rikalle, että heidän maailmansa entinen Kotobuki loi Neirun Airun DNA:sta: "Ilmeisesti tämän maailman Kotobuki loi tekoälyn, joka muistuttaa Airua" (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 13, 00:39:20). Airu on mitä ilmeisimmin suuttunut Neirulle ennen itsemurhaansa. Hänestä on tuntunut, että Neiru on vienyt hänen paikkansa, eikä kukaan enää huomii tai rakasta häntä. Tämä tulee esille myös silloin, kun Airu on inhottava Neirulle tämän pelastettua hänet unimaailmassa: "On kuitenkin harmillista, että sinulla ei ole enää paikkaa tosimaailmassa" (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 13, 00:38:15). Kotobukin luotua Neirun, Airu on tuntenut itsensä hylätyksi. Hän ei ole tuntenut kuuluvansa Neirun ja Kotobukin luokse, minkä vuoksi hän on päättänyt tappaa itsensä. Airulla ja Kotobukilla ei ole vanhempia, kenen puoleen kääntyä apua hakien. Heidät on tehty keinohedelmöityksellä, tarkoituksena luoda ihmisiä, joiden älykkyystaso on todella korkea. Tämän vuoksi voidaan todeta, että Airun olisi pitänyt olla tarpeeksi viisas ja kyetä ratkaisemaan tilanteensa jollain toisella, järkevällä tavalla. Näyttäisi kuitenkin siltä, että Airu ei kyennyt tähän ja avuttomuuden tunteen seurauksena tappoi itsensä. Toinen mahdollisuus toki on, että avuttomuuden tunne on syntynyt Neirun läsnäolosta, jolloin itsemurha on ollut Airun mielestä ainoa järkevä ratkaisu kyseisessä tilanteessa.

Airun itsemurhassa häpeä on läsnä Neirun kautta. Vaikka Neiru on tekoäly, hän kykenee tuntemaan tunteita samalla tavalla kuin oikea tyttö. Vaikka hän on aluksi kylmän laskelmoiva ja looginen, niin tutustuttuaan Aihin, Rikaan ja Momoeen hän kykenee tuntemaan monia erilaisia tunteita. Mitä pidemmälle sarjassa edetään, sitä enemmän Neiru vaikuttaisi ottavan syyllisyyttä Airun itsemurhasta. Aluksi hän taistelee unimaailmassa, koska hän ei pysty sietämään selkensä haavan aiheuttamaa kipua ja koska hän kokee velvollisuudekseen Airun pelastamisen. Haavan aiheuttama kipu muuttuu kuitenkin pian häpeäksi siitä tosiasiasta, että hän on tekoäly, eikä samanlainen kuin muut. Neiru ei halua kertoa tätä ystävilleen, sillä hän pelkää menettävänsä heidät. Hän välittää heistä aidosti ja haluaa viettää aikaa heidän kanssaan. Sarjan aikana on tilanteita, joissa Neiru toivoisi olevansa enemmän empaattinen tai ymmärtäväisempi ystäviään kohtaan, ja on häpeissään, kun hyvistä aiheistaan huolimatta hän satuttaa näiden tunteita.

Kotoa karannut tyttö

Kotoa karannut tyttö karkasi kotoaan tosimaailmassa. Tyttö ei kuitenkaan kyennyt pysymään poissa kotoa ja palasi kotiin karkaamisen jälkeen. Sarjassa ei käy ilmi, onko kotoa karannut tyttö yrittänyt karkaamista useamman kerran vai ainoastaan yhden kerran. Tytön karkaaminen tulee ilmi trauman ja Neirun välisessä dialogissa, johon tyttö itse ei juurikaan osallistu sanallisesti. Trauma vähättelee tytön karkaimista ja toteaa, ettei tyttö koskaan todella pystynyt siihen: "Silloin sinä myös matkustit ainoastaan yhden metroasemapysäkin päähän kotoa. Aloit pelkäämään ja pakenit takaisin kotiin, vaikka siellä ei ollut sinulle paikkaa, minne palata." (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 5, 00:01:06–00:01:16). Kotoa karanneen tytön trauma on mies, jonka tyttö on tavannut karattuaan kotoa. Mies sanoo olevansa jumala, ja yrittää vakuutella olevansa turvallinen aikuinen. Ulkonäöllisesti trauma on kuitenkin kuvottavan näköinen. Sillä on pitkä violetti kieli, joka heiluu ilmassa etenkin trauman huutaessa. Siltä myös puuttuu hampaita suusta ja sen silmissä näkyy verisuonia. Neirun taistellessa traumaa vastaan kohtauksen taustalla kuuluu hieman jazzimaista, epäviireistä musiikkia, johon on erityisesti käytetty vaskipuhaltimia kuten trumpettia. Tällainen musiikki esiintyy sarjassa ainoastaan tässä kohtauksessa, ja sillä pyritään kuvaamaan trauman vastenmielisyyttä. (Ks. kuva 9.) Trauma myös uskottelee jatkuvasti olevansa itse rakkaus, ja ettei kukaan muu rakasta kotoa karannutta tyttöä yhtä paljon kuin hän: "Minä olen jumala. Olen itse rakkaus. Tulit luokseni rakkautta etsien ja silti torjut minut?" (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 5, 00:31.00–00:41:00). Trauma myös painottaa oman rakkautensa voimaa sanomalla, etteivät tytön vanhemmat rakastaneet tätä.

Tytön itsemurhan motiivi on tunne, ettei hän kuulu mihinkään. Kotoa karkaamalla tyttö yrittää viestittää, ettei hänellä ole paikkaa kotona. Tyttö on yrittänyt etsiä paikkaansa kodin ulkopuolelta, jossa hän on saanut "apua" mieheltä. Mies on kuitenkin pettänyt tytön luottamuksen ja yrittänyt ainoastaan hyötyä hänestä. Kotoa karannut tyttö on todennäköisesti joutunut seksuaalisen hyväksikäytön uhriksi. Tätä ei sanota sarjassa suoraan, mutta siitä annetaan erilaisia vihjeitä. Esimerkiksi kotoa karannut tyttö huutaa traumalle, että tämä lupasi olla tekemättä hänelle mitään. Trauma ohittaa huudon toteamalla, että kapitalistinen maailma toimii "anna ja ota -periaatteella", ei "anna ja anna -periaatteella", mikä voidaan nähdä viittauksena hyväksikäyttäjän ajatusmaailmaan. Lisäksi sarjassa trauman hajua kuvataan erittäin inhottavaksi, ja kotoa karannut tyttö toteaa: "En voi sietää hänen hajuaan tai ulkonäköään." (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 5, 00:00:43). Tytöllä on siis ollut läheinen suhde miehen kanssa, jonka aikana sattuneet tapahtumat ovat saaneet tytön vihaamaan miehen fyysisiä piirteitä. Jopa Neiru toteaa sarjassa, että kotoa karanneen tytön trauma haisee pahalle. Koska on todennäköistä, että kotoa karannutta tyttöä on

hyväksikäytetty ja että hän on karannut kotoa perheongelmien vuoksi, hänen motiivinsa liittyvät keskeisesti myös vahingoittuneet ihmissuhteet. Ilman huonoja kotioloja ja inhottavaa miestä tyttö ei olisi välttämättä tappanut itseään. Tämä olisi jopa voinut jatkaa elämäänsä kaikesta tapahtuneesta huolimatta, jos hänellä olisi ollut turvallinen paikka, jonne mennä. Tämän todistaa myös se, kun tyttö toteaa Neirulle trauman voittamisen jälkeen, että oli ihanaa, kun joku viimein suojeli häntä (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 5, 00:02:33).

Aineiston valossa on hankala todeta, millä tavoin häpeä liittyy tai ei liity kotoa karanneen tytön itsemurhaan. Trauma solvaa tyttöä ja kyseenalaistaa tämän teot tosimailmassa, mikä mahdollistaa häpeän tunteen syntymisen. Kuitenkaan tyttö ei arvostele itseään ainakaan sanallisesti eikä sanattomasta arvostelusta ole sarjassa juurikaan näkyviä merkkejä. Tyttö kylläkin haluaa jalkojaan ja käpertyy kerälle, kun trauma sanoo, etteivät hänen vanhempansa rakastaneet häntä. Tämä toiminta voidaan nähdä eräänlaisena suojelumekanismina, jolla tyttö yrittää ikään kuin piilottaa itsensä maailmalta ja sen kauheuksilta. Tytön kasvoja ei näytetä, mikä luo vaikutelman, että tyttöä pelottaa tai hän tuntee muita hankalia tunteita. (Ks. kuva 10.) Sarjassa on toinen tyttö nimeltä Miwa, jota on myös hyväksikäytetty seksuaalisesti. Kuitenkin Miwa vastustaa omaa traumaansa, eikä halua kuunnella tämän sanoja. Kotoa karanneella työllä ei vaikuttaisi olevan rohkeutta sanoa traumalle vastaan, mutta tämäkään ei kerro varmasti häpeän tunteesta tai sen olemattomuudesta. Tämän vuoksi häpeän suhdetta kotoa karanneen tytön itsemurhaan ei ole mahdollista todeta.

Kuva 9: "Sinun ei tarvitse pelätä. Olenhan sentään jumala!" (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 5, 00:00:05)

Kuva 10: Kotoa karannut tyttö suojelee itseään. (Wonder Egg Priority 2021, jakso 5, 00:01:20)

Koito

Koito on tosimaailmassa uusi vaihto-oppilas Ain koulussa, josta tulee Ain paras ystävä. Koito ei kiusaa Aita tämän erilaisuudesta muiden tavoin, vaan pyytää tätä olemaan hänen paras ystävänsä. Eräänä päivänä Koito kuitenkin hyppää koulun katolta ja kuolee. Katolta hyppäämistä ei näytetä, mutta sarjassa kuvataan, kuinka Koito makaa kuolleen maassa ja verilammikko on muodostunut hänen päänsä alle. Koiton kasvot osoittavat maata vasten, ja punainen veri on levinnyt roiskeisena kaulille, viheriön ympäröimälle pihakiveykselle. Punainen veri erottuu hyvin vihreästä maisemasta, jossa nämä vastavärit kontrastoivat toisiaan. Punaisen värin voidaan myös nähdä edustavan kuolemaa Yukio Mishiman mainitsemien karmiininpunaisen lehtien tavoin. Kohtauksessa voidaan myös nähdä hieman ajatusta japanilaisesta wabista ja sabista, jossa epätäydellisyys on täydellisyyttä: Koiton eloton ruumis maaka liikumattomana ja elottomana elollisella pihakiveyksellä. Kohtauksessa on surumielinen musiikki, jossa yhdistyvät kellopelin kirkkaat soinnut sekä viulujen hiljainen sointi. (Ks. kuva 11.) Koiton kuolintavasta kertoo myös Ain unimaailma ja Koiton patsas unimaailmassa. Kun Ai pelastaa itsemurhan tehneitä tyttöjä, hän on koulussa. Hän juoksee koulun käytävillä, piileskelee luokkahuoneissa ja taistelee hirviöitä ja traumoja vastaan muun muassa liikuntasalissa ja tyttöjen vessassa. Unimaailmassa koulu edustaa paikkaa, jossa Koito teki itsemurhan. Koiton kivinen patsas, jonka Ai yrittää herättää takaisin henkiin, on unimaailmassa koulun katolla.

Kuva 11: Kuollut Koito. (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 1, 00:12:21)

Patsas katselee katon reunalta edessä avautuvaa maisemaa ja näyttää siltä kuin olisi hyppäämässä katolta alas. Kun Ai löytää patsaan ensimmäisen kerran, hän istuu sen viereen ja nojaa päänsä sitä vasten. Kohtaus on erittäin surumielinen ja siinä jatkuu sama musiikki kuin Koiton itsemurhan aikana. (Ks. kuva 12.) Patsas edustaa tekotapaa, jolla Koito on tappanut itsensä. Tekotapaa alleviivataan myös sarjan viimeisessä jaksossa, kun opettaja Sawaki kertoo Aille enemmän Koiton itsemurhasta, ja kuinka tämä hyppäsi alas koulun katolta (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 13, 00:28:44).

Kuva 12: Ai ja Koiton patsas. (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 1, 00:16:25)

Koiton itsemurhan motiivina on estetty rakkaus ja hyväksynnän puute. Sarjan aikana selviää, että Koito on ihastunut opettaja Sawakiin ja yrittää saada tämän huomion erilaisilla tavoilla. Hän ei myönnä ihastustaan Aille eikä ihastus tule katsojalle heti ilmi. Kuitenkin sarjan edetessä erilaiset tapahtumat antavat vihjeitä Koiton ihastumisesta. Esimerkiksi Koiton ollessa vielä elossa hän ja Ai vierailevat opettaja Sawakin työhuoneessa. Opettaja haluaa ryhtyä taiteilijaksi ja on pyytänyt tyttöjä olemaan hänen malleinaan. Kohtauksessa on hiukan jännitteistä tunnelmaa varsinkin silloin, kun Ai näkee hymyilevän Koiton opettajan työhuoneen ikkunasta (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 5, 00:08:58). Tilanne jännittyy entisestään, kun Ai on menossa tapaamaan opettaja Sawakia mutta löytääkin Koiton tämän seurasta. Koito itkee lohduttomana opettajan rintaa vasten, ja opettaja on laskenut kätensä tämän käsivarrelle. Kohtauksessa ei ole musiikkia, mikä tekee siitä jollakin tavalla pahaenteisen tuntuisen. (Ks. kuva 13.)

Kuva 13: Koito itkee. (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 3, 00:12:05)

Ai järkyttyy näkemästään ja poistuu pahoitellen paikalta. Myöhemmin sarjassa Ai saa Koiton ihastumisen selville. Ihastumista alleviivataan vielä sarja lopussa, kun opettaja Sawaki kertoo Aille enemmän Koiton itsemurhasta. Opettajan mukaan Koito oli aikaisemmassa koulussa aiheuttanut ongelmia, jotka olivat yhteydessä tiettyyn miesopettajaan. Miesopettaja oli perheellinen ja teki itsemurhan asian tullessa selville. Koito otti monta kertaa yhteyttä opettaja Sawakiin ja lopulta uhkasi, että hyppäisi koulun katolta, jos opettaja ei tulisi tapaamaan häntä. Ennen kuolemaansa Koito huusi, että opettaja Sawaki olisi raiskannut hänet. Koska opettaja esitetään sarjassa lämminhenkisenä ja huolehtivana aikuisena, katsojalle muodostuu kuva opettajan ehdottomasta syyttömyydestä. Kuitenkin sarjassa ei missään kohtaa selviä, raiskasi-ko opettaja Koiton vai ei.

On tärkeää ottaa huomioon, että Koitoa myös kiusataan sarjan aikana. Koiton kouluvaatteet revitään ja hänet pakotetaan riisuutumaan tyhjässä luokkahuoneessa.

Koito yrittää saada todistusaineistoa kiusaamisesta Ain avustuksella, mutta Ai pelkää liikaa auttaakseen. Koito ei kuitenkaan ole vihainen Aille eikä hän vaikuta pettynyneeltä (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 2, 00:12:05). On todennäköistä, että Koito ei välitä kiusaamisesta ja yrittää pikemminkin sen avulla lähentää suhdettaan opettaja Sawakiin, sillä tämä on Koiton valvovaopettaja. Sarjassa ei myöskään käy ilmi, että kiusaamisella olisi ollut vaikutusta Koiton itsemurhaan, joten en laske sitä Koiton itsemurhan motiiviksi.

Häpeä on osa Koiton itsemurhaa Ain kautta. Koito ei vakuttaisi itse kokeneen häpeää itsemurhaan tai sen motiiviin liittyen, sillä Koiton ei koskaan nähdä arvostelleen itseään omista teoistaan. Lisäksi syyttämällä opettaja Sawakia raiskauksesta ja lähestymällä opettajaa aiemman koulun tapahtumista huolimatta Koito yrittää siirtää vastuun itsemurhastaan muille. Hän ikään kuin syyttää muita siitä, että on päättänyt tekemään itsemurhan. Muut henkilöhahmot eivät arvostele Koitoa tämän teosta. Koko sarjan ajan Ai haluaa ainoastaan ymmärtää, miksi Koito teki itsemurhan, eikä hän halua syyttää tätä. Sen sijaan Ai syyttää tapahtuneesta itseään. Ai vietti Koiton kanssa paljon aikaa ja huomasi, että tätä kiusattiin. Hän yritti auttaa Koitoa kiusaajien kiinni saamisessa, mutta epäonnistui. Ai ei myöskään keskustellut Koiton kanssa tähän liittyvistä asioista juurikaan, ja sarjan loppupuolella hän myöntääkin, ettei hän oikeastaan tuntenut Koitoa ollenkaan (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 12, 00:08:21). Ai tuntee sarjan aikana turhautumista siitä, ettei Koito puhunut hänelle tai kertonut hänelle ongelmistaan. Tämä ei kuitenkaan saa Aita syyttämään Koitoa itsemurhasta, vaan hän jatkaa vikojen etsimistä itsestään. Häpeän tunne tulee erityisesti esille, kun Ai toteaa, että jos Koito olisi pyytänyt häntä tekemään itsemurhan yhdessä Miko ja Mako -nimisten henkilöiden tavoin, hän olisi suostunut (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 3, 00:18:43).

Haruka

Haruka on tosimaailmassa ollut Momoen paras ystävä. He ovat viettäneet paljon aikaa yhdessä, mutta kaikki muuttuu, kun eräänä päivänä Haruka pyytää Momoeta koskettamaan häntä. Haruka alkaa riisuutua Momoen edessä, jolloin Momoe pakenee tilanteesta jättäen Harukan yksin. Momoe on hämillään, sillä Haruka on hänen paras ystävänsä, ja Momoe itse pitää pojista. Hän ei ole ollut tietoinen Harukan tunteista. Tapahtuneen jälkeen Haruka tekee itsemurhan. Harukan itsemurhan tekotapa ei selviä tosimaailman tapahtumista tai henkilöiden välisestä dialogista. Se selviää Momoen unimaailman miljöön ja Harukan patsaan sijainnin avulla, aivan kuten Koiton itsemurhan tekotapa selviää Ain unimaailmasta. Momoen unimaailman tapahtumat sijoittuvat juna-asemalle: hän taistelee hirviöitä vastaan muun muassa aseman sisätiloissa, junien säilytyshallissa sekä ulkona raiteilla, junavaunujen keskellä. Vau-

nuissa on värikkäitä tahroja, joiden joukossa on myös selkeitä veritahroja. Tahrat tuovat miljööseen kuolemanläheistä tunnelmaa, mutta ovat samalla viittaus Japanissa oikeasti tapahtuviin junakuolemiin. (Ks. kuva 14.)

Kuva 14: Momoe taistelee unimaailmassa. (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 4, 00:08:10).

Japanissa yksi yleisimmistä itsemurhan tekotavoista on junan eteen heittäytyminen. Vuonna 2021 kaikista tapahtuneista junaonnettomuuksista 3118 onnettomuutta johdettiin raideliikenteen ulkoisista syistä (eläimet, luonnonkatastrofit, vahingoittunut kalusto, ihmiset ja niin edelleen). Näistä onnettomuuksista 536 onnettomuutta aiheutui siitä, että ihminen heittäytyi junan alle. (Japan ministry of land, infrastructure, transportation and tourism 2023, 36.) Junan vaunut ovat valtavan kokoiset ja saavat Momoen vaikuttamaan hyvin pieneltä. Aivan kuin Momoe olisi painajaisessa, josta hänen on vaikea herätä. Traumot puolestaan vaikuttavat painajaismaisilta möröiltä, jotka ottavat raajoillaan kiinni Momosta ja yrittävät pysäyttää tämän kaikin mahdollisin tavoin. (Ks. kuva 15.)

Kun Momoe on pelastanut munasta kuoriutuneen tytön, hän menee tämän kanssa asemalaiturille. Laiturilta lähtee juna, minkä jälkeen pelastettu tyttö katoaa. Harukan patsas on toisella laiturilla junatunnelin päässä. Patsas näyttää siltä kuin se olisi heittäytymässä junan eteen, ja Momoe ei kykene kuin suremaan Harukaa patsaan vieressä (ks. kuva 16). Erityisesti tämän miljöön antaman vihjeen avulla voidaan päätellä, että Haruka tappoi itsensä hyppäämällä junan alle.

Kuva 15: Momoe taistelee unimaailmassa 2. (Wonder Egg Priority 2021, jaksso 4, 00:14:55)

Kuva 16: Momoe ja Harukan patsas (Wonder Egg Priority 2021, jaksso 4, 00:16:43).

Harukan itsemurhan motiivi on Koiton tavoin estetty rakkaus. Haruka rakastaa Momoeta ja haluaisi olla tämän kanssa enemmänkin kuin ystävä. Momoen kuitenkin paetessa paikalta Haruka kokee olonsa avuttomaksi. Hän tuntee hämmennystä seksuaalisuudestaan ja ystävyysuhteestaan Momoeen, mikä lopulta ajaa hänet epätoivoiseen tekoon. Häpeä liittyy Harukan itsemurhaan Momoen kautta. Samalla tavalla kuten Ai tuntee häpeää ja syyllisyyttä Koiton itsemurhasta, Momoe tuntee häpeää ja syyllisyyttä Harukan itsemurhasta. Momoe taistelee hirviöitä vastaan unimaailmassa tuodakseen ystävänsä takaisin ja on valmis jopa uhraamaan oman henkensä. Häpeä tulee esille erityisesti, kun Momoe kertoo Harukasta uusille ystävilleen ja kuvaillee tämän lähentelyä seuraavasti: "Pelästyin ja työnsin hänet pois.", "Kätteni tärisivät. Mitä minun olisi pitänyt tehdä toisin?" (Wonder Egg Priority 2021, jaksso 5, 00:14:01–

00:14:13.) Momoe ei syytä Harukaa tapahtuneesta, vaan etsii syyllistä itsestään. Hän tuntee olevansa vastuussa Harukan kuolemasta. Momoe ei myöskään pääse eroon häpeän tunteesta, sillä unimaailmassa jokainen hänen pelastamansa tyttö ihastuu häneen enemmän tai vähemmän. Nämä tapahtumat muistuttavat Momoeta siitä, kuinka Haruka oli ihastunut häneen, mutta hän ei kyennyt pelastamaan tätä tosi-maailmassa. On siis mahdollista päätellä, että Momoen kokemusten ja tunteiden kautta häpeä kietoutuu tiukasti Harukan itsemurhan ympärille ja on näin oleellinen osa itsemurhaa.

4.1.2 Kontrollin puute, epävarmuus ja elämän epäjärjestys

Tähän ryhmään olen sijoittanut ne itsemurhat, joiden taustalla vaikuttaa erittäin voimakas avuttomuuden ja hallinnan menetyksen tunne. Kun henkilö menettää itsensä hallinnan eikä ymmärrä ympärillään tapahtuvia asioita, hän tuntee itsensä avuttomaksi. Avuttomuutta voi kokea esimerkiksi silloin, kun pelkää asioita, joihin ei voi itse vaikuttaa tai haluaa voimakkaasti sellaisia asioita, mitä ei voi koskaan saada. Sarjassa tällainen avuttomuus ilmenee muun muassa vanhenemisen pelkäämisenä, kuoleman läheisyyden etsimisenä sekä oman elämän pois heittämisenä.

Tyttö, jolla on kauniit hiukset

Tyttö, jolla on kauniit hiukset, on tehnyt itsemurhan, koska hän ei halua muuttua vanhaksi. Tytölle kauneus on kaikki kaikessa, ja hän ei näe syytä elää, jos ei kykene ylläpitämään ikuisesti kauneuttaan. Tämä tulee esille erityisesti, kun hän puhuu omasta äidistään, joka on muuttumassa vanhaksi: "Äitini on kuin sika. Minkäänlaiset kauneustuotteet ja hoidot eivät kykene lopettamaan hänen vanhenemistaan." (*Wonder Egg Priority*, jakso 5, 00:11:20). Tytöstä kuoleminen nuorena ja kauniina on paras vaihtoehto kaikille tytöille. Hän kuvailee kauneutta katoavaisena, milloin tahansa ohimenevänä hetkenä. Tytöllä on päässään aurinkolasit ja hän on pukeutunut valkoiseen, läpinäkyvään mekkoon. Tyttö on pitkä ja hoikka ja hänellä on kiiltävät, tummat hiukset. Tyttö näyttää ikään kuin mallilta tai elokuvatähdeltä seisoessaan Neirun edessä. (Ks. kuva 17.) Kaunishiuksinen tyttö myös haastaa Neirun päätöksen elää ja kyselee jatkuvasti tämän syytä: "Mikset kuolisi, kun olet kauneimmillasi?", "Hei, miksi et kuolisi? Miksi? Miksi?" (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 5, 00:11:35; 00:11:45).

Kuva 17: "Tyttöt kasoavat aikuisiksi. Perhosen ihmeellinen kauneus nousee esiin. Se on ohitse liitävä hetki." (Wonder Egg Priority 2021, jakso 5, 00:10:54)

Tytön itsemurhan taustalla on selkeä ahdistuksen ja avuttomuuden tunne. Tytön ei ole mahdollista pysäyttää vanhenemista, koska se on väistämätön tulevaisuus jokaiselle elävälle olennot. Hän on nähnyt muutoksen omassa äidissään, ja ensin vaikuttaa siltä, että tyttö ei ole kyennyt hyväksymään vanhenemista. Kuitenkin myöhemmin tyttö toteaa, että vanhenemisen pysäyttäminen ja vanheneminen itsessään ovat turhaa komediaa, jotka on mahdollista ohittaa täysin kuolemalla (Wonder Egg Priority 2021, jakso 5, 00:19:06). Pysäykseen ikuisesti kauniina ja säästyäkseen vanhenemisen häpeältä, kaunishiuksinen tyttö on ollut valmis tekemään mitä tahansa, jopa tappamaan itsensä. Itsemurhan motiivi on myös erityisesti yhteydessä tytön hiuksiin. Kaunishiuksinen tyttö hakee jatkuvasti hyväksyntää teolleen Neirulta kysymällä, eikö hänellä olekin kauniit hiukset. Tytön hiukset ovat kohtaauksessa paljon esillä ja tytön trauma muistuttaa kovasti kampausta. Kaunishiuksisen tytön trauma koostuu kolmesta pienestä olennot. Nämä olennot ovat värikkäitä ja ne vaikuttaisivat koostuvan paksuista hiuksista. Olennoilla on suuret kiiltävät silmät sekä pitkät silmäripset. Olennoilla on myös suuret rusetit päässään koristeena. (Ks. kuva 18.) Olennot hyökkäävät järjestelmällisesti Neirun kimppuun ja lausuvat ajoittain tunnettua loru: "Kerro, kerro kuvastin, ken on maassa kaunehin." (Wonder Egg Priority 2021, jakso 5, 00:11:07). Tämä on tunnettu loru Lumikki-sadusta, jossa ilkeä äitipuoli kysyy saman kysymyksen taikapeililtään varmistaakseen, että on itse kaunein maailmassa. Lorun ja olentojen ulkomuodon tarkoituksena on painottaa sitä, miten kauneusihanteet ja kauneuden sekä nuoruuden ikuinen vaaliminen ovat olleet merkittävä motiivi kaunishiuksisen tytön itsemurhassa. Lisäksi kauneusihanteet ovat mo-

tiivi, joka romantisoi kaunishiuksisen tytön itsemurhan. Kauneuden ja nuoruuden vaaliminen on universaalisti nähty romanttisena hyveenä, eikä kaunishiuksinen tyttö näe muuta keinoa ylläpitää tätä hyvettä kuin kuoleman.

Kuva 18: Kaunishiuksisen tytön trauma (Wonder Egg Priority 2021, jakso 5, 00:19:06).

Tytöstä tai hänen teostaan on hankala havaita häpeän tunnetta. Tyttö ei soimaa itseään kriittisesti, eikä kukaan kommentoi hänen tilannettaan. Tyttöä pelastava Neiru keskittyy intensiivisesti tytön trauman päihittämiseen, eikä vaivaudu osallistumaan tytön jatkuvaan monologtiin. Tyttö on rakentanut ympärilleen muurin, joka suojelee häntä itseään tekonsa lopullisuudelta. Hän on perustellut tekonsa itselleen ja uskoo tähän perusteluun. Häpeän kokeminen tai kokemattomuus eivät ole kumpikaan täysin poissuljettuja, mutten kykene todentamaan kumpaakaan niistä tarpeeksi tarkasti aineistoni rajoissa.

Miko ja Mako

Miko ja Mako ovat ystäviä ja idoli Yu-Yun suuria faneja, jotka ovat päätyneet yhdessä samaan unimaailmaan. Yu-Yu teki tosimaailmassa itsemurhan ja Miko ja Mako halusivat seurata tätä tuonpuoleiseen. Niinpä he tekivät itsemurhan yhdessä. Rika selittää entisenä idolina fanien omituista käytöstä Aille seuraavasti: ”Se ei ole helppoa eikä normaalia. Sellainen on kuitenkin fanaattisten fanien luonto.” (Wonder Egg Priority 2021, jakso 3, 00:14:01) Suuresta faniudesta kertoo dialogin lisäksi myös Mikon ja Makon ulkonäkö: heidän hiuksensa ovat puoliksi vihreät ja puoliksi mustat kuten Yu-Yulla. Lisäksi toisella tytöistä on sininen huppari ja punainen maski, kun toisella on punainen huppari ja sininen maski eli tyttöjen asut ovat tarkoituksellisesti

värikoordinoituja (ks. kuva 19). Molemmat tytöt kantavat mukanaan myös valotikkuja, joiden heiluttaminen on varsin yleistä idolien konserteissa laulujen aikana.

Kuva 19: Miko ja Mako iloitsevat nähdessään toisensa. (Wonder Egg Priority 2021, jakso 3, 00:13:45)

Liiallinen avuttomuus on syy Mikon ja Makon tekemään itsemurhaan. Yu-Yun kuoltua Miko ja Mako eivät tienneet, mitä muutakaan heidän olisi pitänyt tehdä kuin seurata Yu-Yuta kuolemaan. Koska he eivät kykene tuomaan Yu-Yuta takaisin, heistä on parempi seurata tätä ja tuntea sama kuin tämä. Heidän sanomisistaan voidaan myös päätellä, että he haluavat kunnioittaa Yu-Yuta ja näyttää kuoleamalla omistautumisensa faneina. Toisaalta liiallisesta avuttomuudesta kertoo myös Mikon ja Makon yhteinen trauma: vanhempi nainen, joka on vainonnut Yu-Yuta tämän eläessä. Naisen yhteyttä Mikoon ja Makoon ei selitetä tarkasti, mutta on selvää, että Miko ja Mako ajattelevat naisella olevan jonkinlainen yhteys Yu-Yun kuolemaan. Tämä ajatus on saanut tytöt tuntemaan itsensä avuttomiksi, jolloin he ovat uhrautuneet kuolemaan ikään kuin Yu-Yun sielun puolesta. Mikon ja Makon tapaus on myös hyvä esimerkki siitä, kuinka julkisuuteen tulevat itsemurhat voivat laukaista niin sanottuja "itsemurhatrendejä". Näille trendeille tyypillistä on se, että useat ihmiset päätyvät tekemään itsemurhan pian sen jälkeen, kun joku kuuluisuuden henkilö on tappanut itsensä. Esimerkiksi Woojae Myungin ja kumppaneiden tekemän tutkimuksen (2015) mukaan Etelä-Koreassa 17,209 ihmistä teki itsemurhan yhden kuukauden sisällä kuuluisuuden henkilön itsemurhasta vuosina 2005–2011. Nämä ihmiset olivat useimmin 20–39-vuotiaita naisia, jotka tappoivat itsensä hirttäytymällä.

Mikon ja Makon tapauksessa itsemurhaan ei näyttäisi liittyvän häpeää. Muut henkilöhahmot eivät arvostele Mikoa ja Makoa itsemurhasta, eivätkä Miko ja Mako arvostele itseään. Sen sijaan Miko ja Mako näyttävät olevan jopa ylpeitä teostaan.

Heille tärkein on Yu-Yu ja he uskovat tehneensä Yu-Yun iloiseksi seuratessaan tätä kuoleman toiselle puolelle: ”Rakastamme Yu-Yuta, joten päätimme seurata häntä ja kuolla nopeasti” (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 3, 00:13:57). Mikon ja Makon mielestä heidän tekonsa on ollut hyvä ja oikein, mikä osaltaan romantisoi Mikon ja Makon itsemurhan. Itsemurha on ollut kaunis asia, jolla he ovat päässeet elämässään eteenpäin, ja jonka he ovat tehneet heille rakkaan ihmisen puolesta. Tämän vuoksi on mahdollista todeta, että heidän itsemurhaansa ei liity häpeää.

Kulttihuijaus-tyttö

Rika tapaa unimaailmassa tytön, jonka perhe on joutunut kulttihuijauksen uhriksi. Kulttihuijauksella viitataan huijausmuotoon, joka on uskonnollisen lahkoon toimittama, ja jonka tarkoituksena on saada avun tarpeessa ja heikossa asemassa olevista ihmisistä kaikki mahdollinen hyöty irti. Kulttihuijaus-tyttö on iloinen nähdessään unimaailmassa oman traumansa, joka on huijauksen tehneen kultin johtaja. Tyttö suuttuu Rikalle, kun tämä yrittää satuttaa traumaa. Tyttö kertoo Rikalle, kuinka hänen perheensä kärsi edellisen elämä karmasta ja kuinka johtaja pelasti heidät kurjuudelta. He hankkiutuivat eroon kaikesta omaisuudestaan ja tappoivat itsensä yhdistyäkseen niin sanottuun kosmokseen.

Tytön itsemurhan motiivi on elämän epäjärjestys ja avuttomuus. Tytön elämä ei ole ollut tosimaailmassa helppoa. Hänen äitinsä oli sairas ja isällä oli vaikeuksia töiden kanssa. Tyttö on tuntenut suurta avuttomuutta elämänsä tilanteesta, johon hän ei ole voinut teini-ikäisenä vaikuttaa mitenkään. Vanhempien tukeutuessa kulttijohtajan ”apuun” tyttökin uskoo sen olevan heille parhaaksi. Hän uskoo, että hän voi pelastautua kuolemalla, jolloin karma lähtee hänen elämästään ja hän pääsee osaksi kosmosta. Tytön kokema ahdistus ja avuttomuus paljastuu myös silloin, kun hän näyttää viiltelyjälkensä Rikalle. Tyttö hymyilee ja katsoo Rikaa rauhallisesti suoraan silmiin. Tyttö on yrittänyt helpottaa oloaan viiltelyllä, mutta se ei ole tuonut hänelle kaivattua apua. (Ks. kuva 20.)

Kuva 20: Kulttihuijaus-tyttö näyttää viiltelyjälkensä Rikalle (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 7, 00:14:46).

Tyttö ei usko Rikaa, kun tämä väittää hänen kuolleen typerällä tavalla. Tyttö puolustaa kulttijohtajaa ja hyökkää henkisesti Rikaa vastaan. Ennen kuin hän näyttää viiltelyjälkensä Rikalle, tyttö tajuaa, että Rika viiltelee myös itseään. Tyttö näkee Rikan kärsivän avuttomuudesta itsensä tavoin ja alkaa kyseenalaistamaan Rikan syytä elää: "Poista itsesi elämästä. Siten kaikesta tulee paljon helpompaa" (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 7, 00:14:40) Kulttihuijaus-tyttö yrittää houkutella Rikan kuolemaan, jotta tämäkin voisi pelastua ja liittyä kosmokseen. Kulttihuijaus-tyttö yrittää saada Rikan luovuttamaan myös siksi, ettei tämä enää yrittäisi satuttaa hänen traumansa.

Kulttihuijaus-tytön itsemurhaan ei näyttäisi liittyvän häpeää. Aivan kuin Mikon ja Makon tapauksessa, kulttihuijaus-tytön ei voida todeta arvostelleen itseään teostaan. Rika yrittää sanoa tytölle, että tämän syy ja tapa kuolla olivat typerää, mutta tyttö ei ole kuulevinaan hänen sanojansa. Rika ei merkitse tytölle mitään eikä tällä ole vaikutusvaltaa hänen maailmankuvaansa. Tyttö on tehnyt mielestään oikein kuollessaan, ja hän vaikuttaisi olevan ennemminkin helpottunut kuolemastaan: "Aivan niin Rika. Minutkin pelastettiin tällä tavoin." (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 7, 00:16:36). Kulttihuijaus-tyttö uskoo kulttijohtajan pelastaneen hänet ja hänen perheensä kauhealta kohtalolta tosimaailmassa. Lisäksi tyttö on järkyttynyt, kun Rika viimein tuhoaa hänen traumansa. Tämän vuoksi voidaan päätellä, ettei tytön itsemurhaan liity häpeää.

Kotobuki

Kotobuki on albiinotyttö, joka on työskennellyt Neirun kanssa Japan Plati -nimisessä yrityksessä tosimaailmassa. Hänet luotiin keinohedelmöityksellä Neirun siskon Airun tavoin ja hän työskenteli jo nuoresta lähtien Japan Plati -yrityksen johtotehtävissä. Tosimaailmassa Kotobuki oli tutkija ja kiinnostunut erityisesti kuolemasta. Päästäkseen seuraamaan kuolemaa ja sen aiheuttamia tunteita mahdollisimman läheltä hän teki kokeita, jotka veivät hänet lähelle kuolemista. Eräänä päivänä Kotobuki ei palannut tajuihinsa kokeen jälkeen ja jäi niin sanottuun vegetatiiviseen tilaan. Hänen elintoimintojaan pidettiin käynnissä tosimaailmassa siltä varalta, että hän jonain päivänä tulisi takaisin.

Kotobukin motiivi itsemurhan taustalla on kontrollin puute ja elämän epäjärjestys, koska Kotobuki on epätoivoisesti halunnut kokea kuoleman ja siihen liittyvät tunteet ilman kuolemista. Kotobuki oli tosimaailmassa myös turhautunut ja tylsistynyt. Tämä käy ilmi, kun Kotobuki kohtaa Neirun unimaailmassa ja sanoo tälle, ettei hänellä ole enää ollut tylsää (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 9, 00:08:38). Myöhemmin Neiru kysyy suoraan Kotobukilta, miksi tämä kuoli. Kotobuki kertoo, että kuoleman läheisessä tilassa ihmisen eteen muodostuu kukkaniitty, joka karkottaa kuoleman pelon tunteen. Hän halusi poimia kukan niityltä ja viedä sen takaisin Neirulle tosimaailmaan, mutta huomasi, ettei voinut enää palata takaisin (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 9, 00:09:49). Kotobuki naurahtaa asialle, jolloin Neiru suuttuu. Kotobuki ei vaikuta ymmärtävän Neirun suuttumusta, sillä hän on itse mielissään. Kuoleman kautta hän on oppinut, että vaihtoehtoisia todellisuksia on olemassa, ja hän on innoissaan löydöstään. Kuoleman avulla hän on selvittänyt monia kuolemaan liittyviä mysteerejä ja näin päässyt eroon avuttomuuden tunteestaan.

Vahingoittuneet ihmissuhteet ovat voineet osaltaan myös vaikuttaa Kotobukin päätökseen tutkia kuolemaa ja lopulta kuolla. Kotobukin trauma on aikuinen tutkijamies, joka on ollut kateellinen Kotobukin älykkyydestä ja kuuluisuudesta. Lisäksi Kotobuki vei mieheltä johtajan työt Japan Platissa, minkä jälkeen mies alkoi kohdella Kotobukia tutkimuskohteena. Unimaailmassa trauma selittää Kotobukille, kuinka hän haluaa tutkia tämän läpikotaisin: ”En ole tyytyväinen ennen kuin leikkaan auki sinun kauniin kehosi” (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 9, 00:13:23). Trauma satuttaa Kotobukia ja yrittää leikellä tämän kasvoja terävillä veitsillä. Kotobuki ummistaa silmänsä ja yrittää kestää kivun. Silmien ummistaminen kertoo siitä, että Kotobuki on myös peloissaan ja haluaisi päästä mahdollisimman nopeasti vapaaksi trauman otteesta. (Ks. kuva 21.) Kotobuki ei ole myöskään osannut odottaa, että juuri kyseinen tutkija olisi hänen traumansa. Asian kuitenkin valjetessa hänelle hän kommentoi traumansa kohtaamista seuraavasti: ”Vai että, tämä siis on minun traumani? On kyl-

lä totta, että hän on viimeinen ihminen, kenen haluan leikkelevän minut.” (Wonder Egg Priority 2021, jakso 9, 00:13:43.)

Kuva 21: Trauma viiltää Kotobukia (Wonder Egg Priority 2021, jakso 9, 00:13:49).

Unimaailmassa Kotobuki myös pyytää Neirulta, että tämä sulkee tosimaailmassa koneen, joka ylläpitää hänen elintoimintojaan. Kotobuki tietää, että aikuiset haluavat tutkia hänen albiinokehoaan, mutta hän ei itse pidä ajatuksesta. Vaikuttaisi siis siltä, että tosimaailmassa Kotobuki on pelännyt aikuisia, koska nämä ovat pitäneet häntä kiinnostavana tutkimuskohteena hänen syntymästään saakka. On siis mahdollista, että Kotobukin ja tosimaailman aikuisten väliset vahingolliset ihmissuhteet ovat ohjanneet Kotobukin kuoleman ja itsemurhan suuntaan, mutta näkisin kuitenkin liiallisen avuttomuuden olleen merkittävämpi motiivi Kotobukin itsemurhalle.

Häpeä ei näy Kotobukin itsemurhassa. Hän ei arvostele itseään tai tekoaan vaan on sinut kuolemansa kanssa. Vaikka Neiru kritisoi Kotobukin päätöstä kuolla, Kotobuki ei ala kyseenalaistamaan tekoaan. Kotobuki kokee, että hänen kuolemansa on mahdollistanut hänen itsensä elämisen toisessa todellisuudessa. Kotobuki näkee tämän kauniina asiana. Neiru itkee ja huutaa Kotobukille, että he eivät tule enää koskaan olemaan yhdessä. Kotobuki kuitenkin rauhoittelee Neirua ja toteaa, että tämä on onnistunut tekemään omassa todellisuudessaan uusia ystäviä, eikä tämä tarvitse enää Kotobukia vierelleen. Kotobuki näkee oman kuolemansa auttaneen itseään ja Neirua, minkä vuoksi hän ei tunne häpeää.

4.1.3 Vahingoittunut minäkuva ja häpeän vältteleminen

Tähän ryhmään olen sijoittanut niiden tyttöjen itsemurhat, joiden motiivina on selkeästi vahingoittunut minäkuva tai joissa motiivi on vahingoittanut minäkuvaa merkittävällä tavalla. Vahingoittunut minäkuva ja itsensä syyttäminen suojelee tyttöjä häpeältä, joka on linkittynyt heidän tekoihinsa tai jopa heidän pelkkään olemassaoloonsa. Tämän kategorian itsemurhiin liittyy keskeisesti muun muassa fyysisistä ja psyykkistä väkivaltaa sekä epävarmuutta omasta itsestä ja kyvyistä toimia yhteiskunnassa.

Minami

Minami on tyttö, joka on harrastanut tosimaailmassa voimistelua. Hän on tehnyt itsemurhan yhteiskunnan sekä muiden ihmisten liiallisten ja epärealistisen odotusten painostamana. Minami kertoo Aille, kuinka hän yritti kerran jäädä pois voimistelun aamuharjoituksista, muttei heikon luonteensa vuoksi kyennyt siihen. Hän sai lopulta teostaan huudot opettajalta. Unimaailmassa Minamin trauma on hänen voimistelunopettajansa. Trauma pahoinpitelee Minamia sekä henkisesti että fyysisesti unimaailmassa: trauma lyö Minamia ja moittii tämän ulkonäköä sekä olemusta. Minamilla on selkeästi ollut vaikea suhde opettajaan oikeassa maailmassa, eikä hän ole kyennyt kertomaan asiasta kenellekään. Ennen trauman ilmestymistä Minami kertoo Aille, ettei hänellä ole ystäviä. Hän on kateellinen Aille, koska tämä taistelee Koiton puolesta. Minamin hankala suhde opettajaan näkyy sarjassa myös liiallisena kunnioituksena ja arvostuksena opettajan opetusmetodeja kohtaan. Minami puolustelee opettajaa ja vähättelee itseään. Hän hymyilee Aille ja hyväksyy opettajan antaman kurituksen, koska kokee itsensä huonoksi voimistelijaksi. Hän ei hätkähdä, kun ihmismäinen opettaja muuttuu fyysiseltä olomuodoltaan painajaismaiseksi hirviöksi, ja lähtee tämän mukaan valittamatta. (Ks. kuva 22.)

Kuva 22: "Opettaja tekee sen vuokseni, koska en ole tarpeeksi hyvä" (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 2, 00:10:26)

Minamin heikentynyt minäkuva on selkeä motiivi hänen itsemurhalleen. Hän näkee itsensä jatkuvasti huonona, ja uskoo sen johtuvan hänestä itsestään. Trauma on Minamia kohtaan erittäin väkivaltainen, mutta silti Minami vähättelee itseään ja syyttää omaa huonouttaan: "Olet väärässä! Hän tekee sen, koska en ole tarpeeksi hyvä.", "Olen pahoillani opettaja! Yritän paremmin jatkossa!" (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 2, 00:10:14; 00:10:21). Jopa erittäin väkivaltaisen teon hetkellä Minami kiittää traumaa, kun tämä lupaa lopettaa hänen elämänsä unimaailmassa mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 2, 00:13:08). Minami kokee, että ainoastaan trauma kykenee pelastamaan hänet hänen omalta huonoudeltaan ja tekemään hänestä paremman. Minami ei usko omiin kykyihinsä ja häpeää itseään, minkä vuoksi hän alistuu trauman väkivaltaisuuksille.

Häpeä on selkeästi osa Minamin itsemurhaa. Minami tuntee häpeää omasta kykenemättömyydestään olla sellainen, mitä häneltä odotetaan. Hän arvostelee itseään ja uskottelee itselleen, että kaikki tosimaailmassa ja unimaailmassa tapahtunut on hänen syytään. Trauman kommentit ja huomiot Minamista sekä fyysisellä että henkisellä tasolla lisäävät häpeän tunteen syntymistä. Häpeä näkyy erityisesti Minamin kasvoista. Syyttäessään itseään Minamin katse on samaan aikaan sekä epätoivoinen että surullinen. Hänen kasvonsa ovat hieman varjossa, ja kohtauksesta nousee esiin vaikutelma, ettei hän kykene katsomaan ketään suoraan silmiin puhuessaan. Tämä on varsin yleistä henkilölle, joka tuntee häpeää. Lisäksi kun Minami moittii itseään, hän ei saa sanoja sanotuksi loppuun asti. (Ks. kuva 23.) Häpeän havaitsee Minamista myös toisella tavalla. Ennen trauman ilmestymistä Minami häkeltyy, kun Ai kehuu hänen vartaloaan atleettiseksi. Minami on selkeästi häpeissään, ja yrittää heti korjata Ain ajatuksia. Minami tekee näin, koska hänelle on uskoteltu, että

hänen vartalonsa ei ole koskaan tarpeeksi hyvä voimisteluun ja hänen pitäisi ylläpitää sitä paremmin.

Kuva 23: Minami häpeää itseään. (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 2, 00:14:32)

Chiemi

Chiemi on tyttö, joka nähdään sarjassa ensimmäistä kertaa patsaan muodossa Rikan unimaailmassa. Chiemi oli tosimaailmassa Rikan uskollinen fani aikana, jolloin Rika työskenteli amatööri-idolina. Chiemi kävi jokaisessa Rikan konsertissa ja lahjoitti tälle paljon rahaa tukeakseen tämän uraa. Rika luuli Chiemiä rikkaan perheen tyköksi, mutta eräänä päivänä Rika näki Chiemin varastavan tavaraa kaupasta. Chiemi myi varastamansa tavarat ja antoi saamansa rahat Rikalle. Rika suuttui Chiemille ja sanoi tälle, ettei voisi koskaan olla fanin todellinen ystävä, varsinkaan jos tämä on yhtä lihava kuin Chiemi. Chiemi hymyilee Rikalle leveää hymyä, eikä vaikuta pahoittavan mieltään Rikan sanoista. Tämä luo sarjan kohtaukseen pahaenteisen tunnelman. (Ks. kuva 24.) Rika toivoi Chiemin lopettavan tavaroiden varastamisen, mutta Chiemi lopettikin syömisen, sairastui anoreksiaan ja kuoli.

Kuva 24: Chiemi hymyilee, kun Rika kutsuu häntä lihavaksi. (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 3, 00:17:24)

Chiemin teon taustalla on selkeästi vahingoittunut minäkuva. Chiemi on todennäköisesti aina tiennyt olevansa muita kookkaampi mutta kuullessaan sen Rikalta, jota hän ihailee suuresti, hän ei enää kykene elämään nykyisen itsensä kanssa. Hän ei ymmärrä Rikan viestin aitoa ongelmaa, joka on tavaran varastaminen, vaan keskittyy oman kehonsa lihavuuteen. Ei voida täysin tietää, onko Chiemi pyrkinyt syömättömyydellään suoraan itsemurhaan vai ainoastaan laihduttamiseen. Lopputuloksena on kuitenkin ollut kuolema. Chiemin itsemurhan tekotapa ei selviä Rikan unimaailman miljööstä, vaan Rikan ja Ain välisestä dialogista. Rika on ollut Chiemin hautajaisissa tosimaailmassa, ja kuvailee lopulta Aille arkussa makaavaa Chiemiä: "Hän oli nahkaa ja luuta kuin mumio. En voi unohtaa häntä, vaikka haluaisin. Ajattelin, että tämä ei ole Chiemi." (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 3, 00:17:32 – 00:17:43). Lisäksi sarjassa näytetään, kuinka luuksi ja nahaksi muuttunut Chiemi makaa arkussa valkoisella lakanalla peitettynä, mikä puolestaan sinetöi Chiemin kuolintavan. Japanissa on hyvin yleistä, että hautajaisissa kuollut henkilö makaa arkussa, jonka kansi on auki ja läheiset voivat näin jättää kuolleelle viimeiset hyvästit. Arkussa Chiemin päällä on myös valkoisia liljoja, jotka ovat monissa kulttuureissa hautajaiskukkia. (Ks. kuva 25.)

Häpeä on läsnä Chiemin itsemurhassa. Chiemi ei arvostele itseään suorasti tai sanoin, mutta Rikan kommentit Chiemin kehosta ja tästä ihmisenä voidaan nähdä häpeää kasvattavina elementteinä. Chiemi kylläkin hymyilee, kun Rika kutsuu häntä lihavaksi, mutta todennäköisesti tässä kohtaa hän jo alkaa tuntea jonkinlaista häpeää ulkonäöstään. Lisäksi Chiemin syömättömyys ja sairastuminen anoreksiaan kertovat epäsuorasti Chiemin arvostelusta omaa itseään ja kehoaan kohtaan. Häpeä ja siihen kietoutuneet muut tunteet ovat kasvaneet niin suuriksi, ettei Chiemi ole löytänyt itselleen muuta keinoa selviytyä kuin syömättömyyden ja lopulta kuoleman.

Kuva 25: Kuollut Chiemi. (Wonder Egg Priority 2021, jakso 3, 00:17:36)

Toinen Ai

Sarjan loppupuolella Ai joutuu tilanteeseen, jossa hänen täytyy pelastaa itsensä. Munasta kuoriutuva tyttö on Ai toisesta todellisuudesta. Tämä niin sanottu "Toinen Ai" on tehnyt omassa todellisuudessaan itsemurhan, koska häntä kiusattiin koulussa. Toinen Ai kertoo Aille, että hän ei voinut kertoa kiusaamisesta äidilleen tai kellekään muulle. Ai ihmettelee, että eikö Toinen Ai puhunut edes Koitolle, mutta Toinen Ai ei ole ystävästynyt Koiton kanssa omassa todellisuudessaan. Toisen Ain itsemurhan tekotapa tulee esille Ain unimaailmassa Koiton itsemurhan tavoin. Paetessaan unimaailman hirviöiltä, Toinen Ai päätyy paikkaan, jossa on koulun uima-allas. Hetken katseltuaan allasta Toinen Ai lähestyy sitä, riisuu lopulta kenkensä ja koulu-univormunsa takin ja asettuu altaan reunalle. Seuraavaksi näytetään, kuinka Toinen Ai kelluu vedessä elottomana, kasvot vettä kohden (ks. Kuva 26). Kohtaus muistuttaa Koiton itsemurhaa, jossa Koiton kasvot ovat vasten koulun pihakiveystä (vrt. kuva 8). Molemmissa tapauksissa kuolleita henkilöitä on kuvattu kauempaa ylhäältä käsin, jolloin näiden tekotapa hahmottuu katsojalle selkeämmin. Ylhäältäpäin kuvaaminen on hyvin yleinen tapa kuvata kuolleita henkilöitä elokuvissa. Koiton tapauksessa ylhäältäpäin kuvaaminen paljastaa suuren voiman, jonka vaikutuksesta Koito on iskeytynyt pihakiveykseen. Toisen Ain tapauksessa kuvakulma paljastaa puolestaan ihmiskehölle ominaisen reaktion ihmisen hukkuessa: se nousee veden pinnalle ja kelluu. Kun Toinen Ai kelluu elottomana vedessä, kuuluu Toisen Ain äidin ääni, joka kutsuu tätä nimeltä. Toinen Ai havahtuu kuvitelmaansa. Kohtaus olikin Ain unimaailman herättämä Toisen Ain muisto, jossa näytettiin hänen itsemurhansa tekotapa ja paikka. Toinen Ai hukuttautui omassa todellisuudessaan koulun uima-altaaseen.

Kuva 26: Hukkunut Toinen Ai. (Wonder Egg Priority 2021, jakso 12, 00:07:43)

Toisen Ain itsemurhan motiivi on vahingollinen minäkuva. Aihin verrattuna Toinen Ai on hiljainen ja epävarma itsestään. Hän ei katso Aita usein silmiin, hänen kasvonsa ovat surullisen näköiset ja hänen olemuksensa on ylipäänsä mitäänsanomaton. Tämä kertoo Toisen Ain huonosta itsetunnosta ja epävarmuudesta. Lisäksi Toinen Ai on pukeutunut siniseen koulupukuun, joka kohtauksessa kuvaa hänen melankolisuuuttaan ja synkkää mielenmaisemaansa. Hänen vierellään keltaiseen huppariin pukeutunut Ai on kohtauksen selkeä väripilkku, joka vaikuttaa Toiseen Aihin verrattuna itsevarmalta. Toinen Ai vaikuttaa myös siltä kuin hän ei haluaisi muiden näkevän itseään ja yrittäisi siksi olla mahdollisimman huomaamaton. (ks. Kuva 27.) Jopa hänen äänensä on hento ja hiljainen, kun hän puhuu Ain kanssa. Toinen Ai muistuttaa paljon Aita ajalta, jolloin tämä vasta tutustui Koitoon. Toinen Ai on myös selkeästi hieman kateellinen Aille, koska tällä on ystäviä ja hänellä ei. Hänen kasvonsa ovat apeat, kun hän kysyy Ailta tämän ystäväistä, eikä hän vaikuta kykenevän iloitsemaan Ain puolesta. Toinen Ai ei sanallisesti vähättele itseään, mutta vertaa elämäänsä jatkuvasti Aihin ja tämän elämään ystävien kanssa: "Ymmärrän, sinä sait siis ystävän.", "On varmasti ihanaa, että hän on sinulle niin tärkeä." (Wonder Egg Priority 2021, jakso 12, 00:05:48; 00:08:14.) Toisessa Aissa on paljon samanlaisia piirteitä kuin Minamissa, joka ei myöskään usko itseensä ja kokee itsensä huonoksi.

Kuva 27: Ai ja Toinen Ai. (Wonder Egg Priority 2021, jakso 12, 00:05:09)

Toisen Ain itsemurhan häpeä kietoutuu hänen traumansa ympärille. Toisen Ain trauma on opettaja Sawaki, johon Toinen Ai on ihastunut. Trauman sanoista voidaan päätellä, että vielä eläessään Toinen Ai pyysi opettajaa seurustelemaan hänen kanssaan. Dialogista selviää kuitenkin myös, että opettaja Sawaki on Toisen Ain äidin kihlattu. Toinen Ai on tuntenut häpeää, kun hän on saanut tietää, että opettaja pitää hänen äidistään eikä hänestä. Tämän lisäksi Toinen Ai on ollut erittäin epävarma itsestään ja tuntenut häpeää silmistään, joista häntä on kiusattu koulussa. Toisen Ain häpeä silmistä näkyy muun muassa siten, että hän yrittää peitellä sinistä silmänsä hiustensa taakse. Toinen Ai häpeää itseään ja tekojaan Ain unimaailmassa, mikä osoittaa, että häpeä on selkeästi osa hänen itsemurhaansa.

4.1.4 Vahingoittuneet ihmissuhteet ja niihin liittyvä suru

Tähän ryhmään olen sijoittanut ne itsemurhat, joiden motiiveja ovat tai motiiveihin ovat vaikuttaneet selkeästi vahingoittuneet ihmissuhteet. Nämä ihmissuhteet ovat aiheuttaneet henkilössä surua, joka tulee sarjassa selkeimmin esille itkemisen muodossa. Sarjassa näkyviä vahingoittuneita ihmissuhteita ovat vahingoittunut ja epäterve suhde vanhempiin, muuhun aikuiseen sekä kavereihin.

Miwa

Tosimaailmassa Miwa on joutunut seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi. Sama mies kosketteli häntä päivittäin, mutta eräänä päivänä Miwa sanoi tälle vastaan ja

uskalsi huutaa apua. Mies saatiin kiinni, mutta tämä oli toimitusjohtaja samassa yrityksessä, jossa Miwan isä työskenteli. Miwan isä erotettiin tapahtuman seurauksena, ja Miwan äiti alkoi syyttää Miwaa tapahtuneesta. Miwan äidin mielestä Miwan ei olisi pitänyt kertoa hyväksikäytöstä kenellekään: "Äiti kysyi, miksen voinut vain sietää sitä. Eikö kosketelluksi tuleminen kerro siitä, kuinka söpö olen?" (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 4, 00:01:20.) Miwa kertoo tämän kaiken Momoelle unimaailmassa ja purskahtaa lopulta itkuun.

Miwan itsemurhan taustalla vaikuttavat selkeästi vahingoittuneet ihmissuhteet. Miwan ja hyväksikäyttäjän suhde on erittäin vahingoittunut, mutta se ei kuitenkaan ole ainoa syy itsemurhalle. Äidin inho Miwan tekoa kohtaan ja Miwan syyllistäminen ovat myös vahingollisia tekoja, jotka ovat johtaneet Miwan itsemurhaan. Miwalle ei ole ollut turvallista aikuista, joka auttaisi häntä käsittelemään tapahtunutta, mikä näkyy sarjassa Miwan vahvana tukeutumisenä Momoen. Hyväksikäyttäjän syyllisyyttä Miwan itsemurhaan ei kuitenkaan pidä aliarvioida. Hyväksikäyttäjä esiintyy Miwan traumana unimaailmassa. Trauma syyllistää Miwaa tosimaailman tapahtumista ja sanoo Miwan itse halunneen koskettelua. Tämä on hyvin tyypillistä käyttäytymistä hyväksikäyttäjille, jotka pyrkivät siihen, että uhri ottaa tapahtuneesta syyt niskoilleen. Trauma huutaa valheellisia sanojaan Miwalle suurella suullaan. Samalla trauman suusta roiskuu sylkeä ja tämän silmät harottavat eri suuntiin. Traumalla on päässään myös silmälasit, joiden tarkoitus on inhimillistää tämä Miwan hyväksikäyttäjän näköiseksi. (Ks. kuva 28.)

Kuva 28: Trauma syyttää Miwaa hyväksikäytöstä (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 4, 00:04:50).

Kun Momoe taistelee traumaa vastaan, Miwa päättää auttaa häntä. Miwa huijaa traumaa avaamalla paitansa napit ja uskottelemalla, että antaa tämän koskettaa itseään. Kohtauksen tarkoituksena on saada katsoja tuntemaan olonsa epämuikavaksi. Ei ole luonnollista, että alaikäinen tyttö riisuutuu aikuisen miehen edessä ja tyydyttää tämän seksuaalisia fantasioita. Miwalla on kohtauksessa rauhallinen ilme, ja hän jopa levittää kätensä. Ikään kuin hän antautuisi trauman syleilylle. (Ks. kuva 29.) Kun Momoe lopulta osuu traumaan kuolettavasti, trauma syyttää Miwaa huijaamisesta. Tähän Miwa toteaa: "Totta kai. Kuolisin mieluummin kuin olisin kanssasi." (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 4, 00:08:08). Näin Miwa toteaa ensimmäisen kerran ääneen, että hän ei halunnut tulla kenenkään koskettelemaksi. Lisäksi toteamus on suora viittaus Miwan itsemurhaan, ja sen taustalla vaikuttavaan motiiviin.

Kuva 29: Miwa riisuutuu trauman edessä (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 4, 00:07:01).

Häpeä on todennäköisesti ollut läsnä Miwan itsemurhassa. Unimaailmassa trauma yrittää syyllistää Miwaa tapahtuneesta ja väittää jatkuvasti, että Miwa itse haluaa tulla kosketelluksi. Trauman huomautukset Miwasta ruokkivat häpeän tunteen syntymistä. Miwa myös itkee kertoessaan Momoelle kuolemansa syistä, ja Momoe lohduttaa Miwaa. Hän sanoo, ettei mikään tosimaailmassa tapahtunut ole Miwan syytä. Tällöin Miwa kykenee ainoastaan puhuttelemaan Momoeta nimeltä. Tällainen sanattomuus kertoo häpeän mahdollisesta osallisuudesta Miwan itsemurhassa. Äidin syyllistäminen on voinut saada Miwan syyttämään itseään tapahtuneesta, minkä takia hän on mahdollisesti tuntenut häpeää. Unimaailmassa Miwa kuitenkin taistelee trauman syytöksiä vastaan ja käskee tätä mieluummin koskettelemaan omaa vaimoan. Miwa ei siis tunne tapahtuneesta häpeää kohdatessaan

traumansa unimaailmassa, mutta on todennäköisesti tuntenut sitä tosimaailmassa ennen itsemurhaa. Tämän vuoksi häpeän voidaan katsoa olevan osa itsemurhaa.

Kurumi

Kurumi on tyttö, joka on kärsinyt koulussaan kiusaamisesta. Kurumin kiusaaminen tulee esille Ain unimaailmassa enemmän miljöön kuin dialogin muodossa. Unimaailmassa kuiskailevat tytöt kirjoittavat lokerikkoon sanaa kuole (死ぬ), koulun kuulutus kehottaa oppilaita olemaan huomaamatta kiusaamista, ja koulupukuun pukeutunut tyttö jahtaa Kurumia ja Aita koulun käytävillä kirves kädessään.

Kurumin itsemurhan motiivi on ystävien välinen vahingollinen ihmissuhde. Kurumi kertoo Aille, että hänellä ei ollut tosimaailmassa aitoja ystäviä: "Kai minulla oli pinnallisia ystäviä, sellaisia, jotka sanovat 'todellakin', 'tiedän, tiedän' ja 'onpa söpö'. Mutta minulla ei koskaan ollut parasta ystävää." (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 1, 00:10:01). Kurumi myös toteaa, että tosi ystävät ovat tärkeitä, ja pysyvät aina. Tämän enempää Kurumi ei kuitenkaan kerro omista kokemuksistaan kiusaamisen tai muun elämänsä suhteen. Mielenkiintoista on myös, että Kurumi näyttäisi tuntevan lait, joilla unimaailma ja tyttöjen pelastaminen toimii. On siis mahdollista, että Kurumi on itse yrittänyt joskus pelastaa hänelle rakkaan ihmisen, mutta tehnyt lopulta itsemurhan ja päätynyt itse Wonder Eggin sisälle. Vaikka Kurumi ei selitä kiusaamista tarkemmin motiivina omalle itsemurhalleen, kiusaamisen kuvaileminen tulee sarjassa esille myös päähenkilö Ain kautta. Aita on kiusattu koulussa eriväristen silmiensä tähden, ja nähdessään tyttöjen kirjoittavan sanaa kuole lokerikkoon ja kuullessaan kuulutuksen, hän on selkeästi peloissaan. Ai on kuvattu lokerikkoon kirjoittavien tyttöjen näkökulmasta, joka vahvistaa ajatusta siitä, miten muut näkevät hänet tilanteessa. Lisäksi kohtauksen värit ovat tummat. Vaikka Ailla on päällä keltainen huppari, se sulautuu hyvin tummaan taustaan. Ailla on huppu päässään, ja näyttää siltä kuin hän haluaisi kadota tai paeta paikalta. (Ks. kuva 30.) Kiusaamisen jättämä jälki kulkee Ain ja Kurumin mukana unimaailman läpi, eikä jätä näin Kurumin itsemurhan motiivia epäselväksi.

Kuva 30: *Ai pelkää kiusaajia unimaailmassa* (Wonder Egg Priority 2021, jakso 1, 00:04:39).

Kurumin tapauksessa ei voida tietää, onko häpeä osa hänen itsemurhaansa vai ei. Kukaan ulkopuolinen henkilö, ei edes Kurumin trauma, tee huomautuksia Kurumista tai tämän itsemurhan motiivista. Kurumi ei myöskään vaikuta arvostelemaan itseään, vaan hän määrätietoisesti pakenee unimaailman hirviöiltä pysyäkseen hengissä. En kykene siis tutkimusaineiston avulla päättelemään häpeän suhdetta Kurumin itsemurhaan.

Yae

Yae on tyttö, joka kykenee näkemään kuolleita ihmisiä ympärillään. Yae kertoo Aille, kuinka hän eräänä päivänä uskalsi sanoa asiasta kavereilleen ja omille vanhemmilleen. Kaverit kuitenkin hylkäsivät Yaen ja vanhemmat pakottivat hoitoon. Kun Yaen kyky nähdä kuolleita ei kadonnut hoitoyrityksistä huolimatta, opettajat ja Yaen vanhemmat päättivät, että Yae laitostetaan. Yae joutui mielisairaalaan, jossa hänen täytyi kuolleiden ihmisten lisäksi sietää mielisairaalan kamalaa henkilökuntaa. Yae sanoo tuskaisena, että mielisairaalan lääkärit olivat jopa hirveämpiä kuin kuolleet ihmiset: "Sairaala huokui ihmisten paheksuntaa. Se oli paljon pahempaa kuin aaveet. Joka päivä niiden ihmisten kamalat äänet ja kasvot tulivat pääni sisälle!" (Wonder Egg Priority, jakso 6, 00:10:18–00:10:32.)

Yaen motiivi itsemurhaan on vahingollinen ihmissuhde hänen ja muiden ihmisten välillä. Kaverit jättivät hänet, kun saivat kuulla hänen kyvystään nähdä kuol-

leita. Opettajat ja vanhemmat huolestuivat, mutta ajattelivat ”ongelman jatkuessa”, että Yaen täytyy olla hullu. Sairaalan henkilökunnan on täytynyt kohdella Yaeta todella huonosti, sillä kerrottuaan Aille kamalista lääkäreistä, hän parahtaa epätoivoiseen huutoitkuun. Hänen kasvonsa ovat kauhusta vääristyneet, ja hän näyttää kauhistuneelta, kun hän tajuaa, että trauma on ilmestynyt Ain taakse. Yaen toinen silmä on peitetty silmälapulla. (Ks. kuva 31.) Yaen trauma on sellaisen hirviön muodossa, jonka ainoastaan Yae kykenee näkemään, ja se muistuttaa häntä tosimaailmasta ja sen tapahtumista.

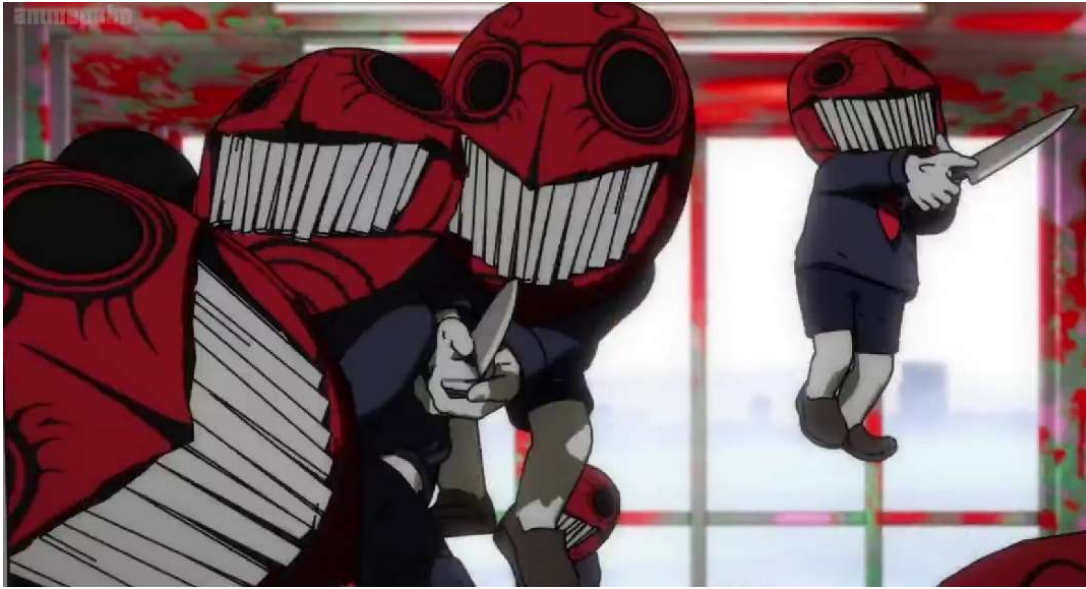
En kykene toteamaan onko häpeä osa Yaen itsemurhaa vai ei. Yae ei arvostele itseään omista kyvyistään tai itsemurhastaan, ei edes silloin kun Ai kyseenalaistaa ne. Hän vain närkästyttää ja sanoo, että kukaan ei uskonut häntä tosimaailmassa. Yae ei näe siis omaa kykyään ongelmana, joka pitäisi hoitaa. Hän näkee ongelmana muiden ihmisten asenteen häntä kohtaan. Lisäksi kukaan toinen henkilöahmo ei kommentoi Yaea eikä tämän kykyjä tai kokemuksia tosimaailmassa. Toisaalta, koska Yae on erilainen, ja hänet oli eristetty muusta yhteiskunnasta kykynsä takia, hän on saattanut kokea häpeää tosimaailmassa. Yae ei kerro elämästään tarpeeksi, jotta häpeän tunnetta voitaisiin tutkia, joten en kykene tutkimusaineiston rajoissa päättämään häpeän suhdetta Yaen itsemurhaan.

Kuva 31: Kauhistunut Yae (Wonder Egg Priority 2021, jakso 6, 00:10:40).

4.2 "Älä näe paha", "älä kuule paha", "älä puhu paha"

Aasialaiset uskomukset kolmesta viisaasta apinasta - "älä näe paha", "älä kuule paha" ja "älä puhu paha" - ovat oleellinen osa sarjan miljöitä ja henkilöihahmoja. Nämä uskomukset näkyvät sarjan miljöissä kahdella tavalla. Tosimaailmassa ne ovat yhteisön normi, joka laittaa yhteisön jäsenet toimivaan tietyllä tavalla. Tämä normi on myös yksi tekijä, joka ajaa sarjan tytöt itsemurhiin. Unimaailmassa kyseiset normit ovat puolestaan kumottavissa ja itsemurhan tehneet tytöt pelastettavissa. Kuitenkin myös unimaailmassa on tosimaailman normeja ylläpitäviä elementtejä, jotka esitetään monesti erilaisina hirviöinä. Yksi näistä elementeistä ovat punanaamioiset Seeno evil -hirviöt, jotka hyökkäävät Wonder Eggestä kuoriutuneiden tyttöjen kimppuun ja yrittävät vahingoittaa heitä. Hirviöt ilmestyvät välittömästi veitset kädessä, kun sarjan päähenkilöt näkevät munasta kuoriutuneet tytöt, kuuntelevat heitä ja puhuvat heidän kanssaan. Seeno evil -hirviöistä käytetään myös japaninkielistä nimeä *Miteminufuri* (ミテミスフリ), joka tarkoittaa "teeskentele, että et näe". Monsterit ovat pienikokoisia, ja niillä on päällään koulupukua muistuttavat vaatteet, mikä saa ne näyttämään pieniltä lapsilta. Hirviöt eivät puhu, mutta niiden nauru muistuttaa enemmän aikuisen kuin lapsen naurua. Hirviöillä on myös päässään punaiset, leveää hymyä kuvastavat naamiot, joilla ne peittävät todelliset kasvonsa. (Ks. kuva 32.) Naamioiden voidaan katsoa viittaavaan tosimaailman "älä näe paha" -normiin, koska niillä hirviöt piilottavat todellisen itsensä ja asiat, mitkä pitäisi nähdä. Toisaalta hirviöt myös piiloutuvat naamioiden avulla omien pahojen tekojensa taakse, eivätkä näin ota vastuuta tekemästään pahasta.

Kuva 32: Seeno evil -hirviöt (Wonder Egg Priority 2021, jakso 1, 00:07:34)

Seeno evil -hirviöiden lisäksi unimaailmassa on muitakin hahmoja, jotka noudattavat tosimaailman ajattelua ja normeja. Sarjan ensimmäisessä jaksossa Ai kohtaa unessaan tyttöjä, jotka kirjoittavat koulun lokerikkoon useita kertoja sanaa *kuole* (死ぬ). Tyttöjen silmät on sumennettu, mikä kuvastaa sitä, että tytöt eivät näe tekemäänsä pahaa tai mitä seurauksia heidän teoillaan on. Tytöt myös hymyilevät, kun he havaitsevat Ain tuijottavan heitä. Aivan kuten Seeno evil -hirviöt, tytöt piiloutuvat hymyn avulla pahojen tekojensa taakse ja yrittävät ikään kuin hakea hyväksynnän teolleen. (Ks kuva 33.)

Kuva 33: Tytöt, joiden silmät on sumennettu (Wonder Egg Priority 2021, jakso 1, 00:04:37).

Sumennetut silmät myös luovat ajatuksen siitä, että vaikka tytöt tekevät itse pahaa, heidän ei kuulu siltikään nähdä sitä. Tätä käsitystä vahvistaa kohtauksessa samaan aikaan kuuluva koulun kuulutus, jossa kuuluttaja sanoo: "Mitä teet, jos huomaat että jotakuta kiusataan luokallasi? Aivan oikein! Oikea vastaus on: Teeskentelet, että et näe!" (*Wonder Egg Priority* 2021, jaksos 1, 00:04:45). "Teeskentelet, että et näe" - fraasi on suora viittaus Seeno evil -hirviöihin, jotka ilmestyvät paikalle myöhemmin jakson aikana. Tytöt, joiden silmät on sumennettu, eivät ainoastaan aiheuta pahaa henkisellä tasolla vaan myös fyysisellä. Tyttö, joka jahtaa Aita ja Kurumia koulun käytävillä unimaailmassa heittää kirveen Kurumia kohti ja viiltää haavan tämän käteen. Tyttö aiheuttaa Kurumille fyysistä kipua ja nauraa teolleen hysterisesti. Tämäkään ei näe omien tekojensa seurauksia, ja Seeno evil -hirviöt nauravat kuorona hänen kanssaan. (Ks. kuva 34.) Kohtauksen tunnelma on vähintäänkin häiritsevä, sillä tyttö ja Seeno evil -hirviöt kuvastavat ajatusta siitä, kuinka toisen satuttamisen pitäisi olla unimaailmassa oikeutettua. Lisäksi kohtauksen aikana taustalla alkaa soida hiljalleen huilujen ja vaskipuhaltimien kuoro, joka ikään kuin varoittaa Aita ja Kurumia lähestyvistä Seeno evil -hirviöiden hyökkäyksestä.

Kuva 34: Tyttö, joka nauraa. (*Wonder Egg Priority* 2021, jaksos 1, 00:07:25)

Tosimaailman normeja edustavat unimaailmassa myös itsemurhan tehneiden tyttöjen traumat. Traumot pyrkivät johdattamaan tyttöjä takaisin tosimaailman normeihin ja normalisoimaan heille tehdyn pahan ja vääryyden. Minamin trauma pahoinpitelee Minamia fyysisesti ja sanoo sen olevan Minamin parhaaksi. Trauma lyö Minamia ja toistaa, kuinka hyödytön tämä olisi ilman traumaansa. Ai näkee tapahtuman verhojen välistä, jolloin kuvakulma on täysin keskittynyt Minamin kokemaan pahoinpitelyyn (ks. kuva 35). Trauma vähättelee Minamille tosimaailmassa

tehtyä pahaa, ja saa Minamin uskomaan, että tosimaailmassa tapahtuneet asiat olivat tosiaan rakkautta. Minami alkaa myös vähättelemään itseään ja syyttää itseään pahasta, jota hän on kokenut tosimaailmassa. Maatessaan liikuntasalin lattialla Minami soimaa itseään ja katsoo lattiaan. Hän ei kykene katsomaan Aita silmiin, ja häpeää omaa heikkouttaan (ks. kuva 36). Vasta, kun Ai sanoo Minamille, että tämä vain haluaa jonkun löytävän tämän ja rakastavan tätä, Minami löytää tiensä ulos trauman otteesta. Hän katsoo Aita silmät toivosta säihkyen ja alkaa huomata, että hänellä olisi voinut olla toinenkin vaihtoehto ulos tuskasta kuin itsemurha (ks. kuvat 37 ja 38).

Kuva 35: Trauma lyö Minamia unimaailmassa. (Wonder Egg Priority 2021, jakso 2, 00:12:56)

Kuva 36: "Kaikki on minun syytäni." (Wonder Egg Priority 2021, jakso 2, 00:13:37)

**What you really mean is that you
want someone to find you and love you!**

Kuva 37: "Haluat vain, että joku löytäisi sinut ja rakastaisi sinua!" (Wonder Egg Priority 2021, jakso 2, 00:13:50)

Kuva 38: Minami kuulee Ain sanat. (Wonder Egg Priority 2021, jakso 2, 00:13:52)

Miwan trauma toimii sarjassa Minamin trauman tavoin. Trauma maanittelee Miwaa ja uskottelee tälle, että tämä itse halusi tulla kosketelluksi ja miehen hyväilemäksi. Trauma laittaa kaiken vastuun tapahtuneesta Miwalle ja yrittää näin normalisoida hyväksikäytön rakkauden muodoksi. Trauma ei kuuntele Miwaa ja puhuu Miwasta jatkuvasti syyttävällä äänensävyllä. Trauma seisoo suorassa, mikä luo kuvan siitä, että tämä seisoo täysin valheellisten sanojensa takana. Lisäksi Miwan trauma näyttäisi jopa hieman hymyilevän puhuessaan ja tämän silmissä on ilon kal-

taista kiiltoa. (Ks. kuva 39.) Miwa vaikuttaa ensin uskovan traumaa ja alistuvan trauman tahdolle, mutta hän tekee niin vain, jotta Momoella olisi mahdollisuus voittaa trauma. Koska Momoe on luonut luottamuksen Miwan kanssa ennen trauman kohtaamista, Miwa uskoo Momoeen. Momoe on kuunnellut Miwaa ja puhunut Miwan kokemuksista tämän kanssa, minkä vuoksi tämä uskoo siihen, ettei kaikki tosimaailmassa tapahtunut ollutkaan tämän syytä.

Kuva 39: "Haluat, että koskettelen sinua!" (Wonder Egg Priority 2021, jakso 4, 00:04:44)

Itsemurhan tehneet tytöt alkavat pääsemään irti tosimaailman normeista, kun päähenkilöt näkevät heidät, kuuntelevat heidän kokemuksiaan ja puhuvat heidän kanssaan itsemurhasta ja siihen johtaneista syistä. Tosimaailman normit murenevat ja uudet normit syntyvät: pahuus pitääkin nähdä, siitä kärsineitä pitääkin kuunnella ja siitä pitääkin puhua rohkeasti. Päähenkilöiden toiminta unimaailmassa vaikuttaa osin myös tosimaailmaan. Vaikka tosimaailman normit eivät muutu sarjan aikana täysin, tietyissä tilanteissa päähenkilöt rikkovat niitä ja saavat aikaan muutosta. Esimerkiksi sarjan loppupuolella opettaja Sawaki pyytää Ain katsomaan tekemäänsä taidenäyttelyä. Ai häkeltyy opettajan maalaamasta teoksesta, joka on samalla kertaa muotokuva sekä Aista että hänen äidistään. Kun opettaja sanoo, että hän rakastaa Ain äitiä koko sydäimestään, Ailla on rohkeutta kysyä opettajalta Koiton itsemurhasta. Tämä on ensimmäinen kerta sarjan aikana, kun Ai puhuu Koiton kuolemasta jonkun muun kuin unimaailmassa taistelevien tyttöjen kanssa. Hänen katseensa on päättäväinen ja hän ei ole peloissaan. Hän haluaa tietää totuuden, oli se sitten min-käläinen tahansa. (Ks. Kuva 40.)

Kuva 40: Ai kysyy opettajalta Koiton itsemurhasta (*Wonder Egg Priority* 2021, jakso 10, 00:18:43).

Tämä on suuri muutos sarjan aikana, sillä aiemmin sarjassa itsemurhan tekneistä tytöistä tai heidän kokemastaan pahasta ei haluttu puhua tosimaailmassa. Tapahtuneita asioita ei myöskään haluttu nähdä eikä niistä haluttu kuulla. Ai ei keskustellut Koiton kanssa opettaja Sawakista tai käsitellyt Koiton kiusaamiskokemuksia, kun tämä oli vielä elossa. Vaikka Ai näki ja kuuli Koiton, hän ei puhunut tämän kanssa, eikä hän puhunut tämän kärsimästä pahasta muiden kanssa. Momoekaan ei keskustellut Harukan kanssa tämän seksuaalisuudesta ja väärinkäsityksestä, joka lopulta johti Harukan itsemurhaan. Momoe näki Harukan ja kuuli, mitä tämä halusi, muttei puhunut tapahtuneesta Harukan tai kenenkään muun kanssa. Miwan äiti ei suostunut kuuntelemaan Miwaa, ja ainoastaan syytti tätä koko koskettelutilanteesta. Kaunishiuksinen tyttö ei itse nähnyt, kuinka turhamaista hänen halunsa kuolla nuorena oli, eivätkä Miko ja Mako nähneet Yu-Yun kuoleman jälkeen toista ulospääsyä järkyttävästä tilanteesta kuin seurata idolia kuolemalla.

5 PÄÄTÄNTÖ

*Wonder Egg Priority*ssa tyttöjen itsemurhien motiivit ja tekotavat (ks. Luku 5.1) eivät ole sidottuja ainoastaan japanilaiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin, vaan ne ovat universaaleja ilmiöitä, jotka koskettavat meidän kaikkien elämää. Kauneusihanteet, kiusaaminen ja hyväksikäyttö ovat yleisiä yhteiskunnallisia ongelmia, jotka altistavat ihmisiä itsemurhille. *Wonder Egg Priority*n tapa syventyä itsemurhien motiiveihin ja muiden ihmisten toimintaan saa miettimään omaa yhteiskuntaa ja sitä, että emme taidakaan yksittäisinä yksilöinä olla syyttömiä tähän epämiellyttävään yhteiskunnalliseen ilmiöön.

Tutkielmassa käyttämäni teoriat ja metodit auttavat hyvin havainnollistamaan sitä, kuinka yhteiskunnallisesti merkittävästä ilmiöstä *Wonder Egg Priority*ssa oikein on kyse. Kykenin jaottelemaan tyttöjen itsemurhat Edwin S. Shneidmanin itsemurhateorian avulla sellaisiin ryhmiin, jotka paljastavat itsemurhien taakse kätkeytyviä motiiveja. Nämä motiivit ovat varsin ominaisia todellisuuden yhteiskunnissa tapahtuville itsemurhille. Lisäksi Shneidmanin teorian pohjalta tekemäni jaottelu auttaa huomaamaan, kuinka moninaisia erilaiset motiivit ovat ja kuinka ne voivat ajoittain jopa kietoutua yhteen. Teoriataustani japanilaisesta itsemurhakäsityksestä syventää merkittävästi tätä osaa analyysistäni. Vaikka sanoinkin, että itsemurhat ovat kaikkia kansoja koskettava ilmiö, mielestäni *Wonder Egg Priority*n analysoimisessa on otettava huomioon japanilainen itsemurhakäsitys. Anime on Japanissa tehtyä ja japanilaisten tekemää, mikä tarkoittaa, että tiettyjä kulttuuriin kiteytyneitä tapoja ja uskomuksia ei voida jättää huomioimatta (toki animesta tehtyjä huomioita ei voida myöskään täysin selittää kulttuurisilla tavoilla ja uskomuksilla). On siis myös tarpeellista kiinnittää huomiota aasialaisiin vanhoihin uskomuksiin, jotka *Wonder Egg Priority*ssa tulevat esille erityisesti Seeno Evil -hirviöiden muodossa. Aasialaiset uskomukset – ”älä näe pahaa”, ”älä kuule pahaa” ja ”älä puhu pahaa” – rakentavat *Wonder Egg Priority*n molemmat keskeiset miljööt sellaisella tavalla, joka sekä johdattaa tyttöjä itsemurhiin että pelastaa nämä itsemurhien jälkeiseltä tyhjyydeltä ja kadotukselta.

Wonder Egg Priority on mielestäni myös tärkeä tutkimuskohde, koska sillä voidaan nähdä olevan jonkinlainen terapeuttiivinen vaikutus katsojiin. Huomasin tutkielman tehdessäni, että sarjan aikana moni itsemurhan tehnyt tyttö katuu lopulta tekoaan unimaailmassa. He ymmärtävät, että itsemurha ei ollut heille oikea ratkaisu ja he tekisivät kaikkensa päästäkseen takaisin todelliseen maailmaan. Erityisesti Toinen Ai ikävöi tosimaailmaa ja omaa äitiään. Sarjassa itsemurhan peruminen ja elämän uudelleen aloittaminen tuo toivoa ja terapeutista ulottuvuutta, joka laittaa katsojan miettimään elämän merkityksellisyyttä ja omia valintoja. Tätä olisi ollut mielenkiintoista tutkia syvällisemmin, mutta se ei ollut tutkielmani pituuden rajoissa mahdollista.

Tutkielmani on tärkeä, koska se paljastaa yhteiskunnissamme vallitsevia sosiaalisia uhkia ja vaaroja. Itsemurhat eivät ole ongelma ainoastaan japanilaisessa yhteiskunnassa, vaan ne rikkovat ihmisten elämän harmoniaa ympäri maailman. Toivoisin, että jatkossa myös Suomessa tehtäisiin entistä enemmän tutkimusta itsemurhasta ja erityisesti animeesta. Animen kenttä on hyvin laaja, ja ne sisältävät monia erilaisia yhteiskunnallisia ongelmakohtia, joita olisi hyvä tarkastella myös tieteellisestä näkökulmasta. Suomessa animetutkimus näyttäisi jääneen kandidaatintutkielmien ja maisterintutkielmien tasolle. Tämä on valitettavaa, sillä suomalaisilla on paljon tietoa ja tietämystä animeesta tiiviiden harrastaja- ja faniyhteisöiden vuoksi. Animetutkimus pitäisi viedä väitöskirjatasolle, jotta Suomestakin saataisiin yksityiskohtaista tutkimusta animeesta. Tutkielmani pohjalta on mahdollista tehdä monia erilaisia jatkotutkelmia. Hipaisin tutkielmassani ajatusta siitä, kuinka *Wonder Egg Priority* sisältää taikatytöanimeille ominaisia piirteitä. *Wonder Egg Priority*n tutkiminen taikatytöanimeiden jatkumona olisi varmasti hedelmällistä ja toisi enemmän tietoutta erilaisista animen genrejen fuusioista, joka *Wonder Egg Priority* myös itsessään on. Lisäksi tutkielmani innoittamana olisi mahdollista tehdä kattavampaa tutkimusta itsemurhasta erilaisissa animeissa. Vielä ei ole tutkittu, millaisissa eri animeissa itsemurhia esiintyy, millaisin eri tavoin itsemurhat esitetään ja mikä on niiden suhde toisiinsa.

LÄHTEET

Tutkimuksen aineisto

Wonder Egg Priority. Luonut Shinji Nojima. CloverWorks, 2021. Crunchyroll.

Muut lähteet

Akgün, Buket. 2020. "Mythology moe-ified: classical witches, warriors, and monsters in Japanese manga." *Journal of graphic novels and comics* 11 (3): 271–284.
https://www.researchgate.net/publication/330467095_Mythology_moe-ified_classical_witches_warriors_and_monsters_in_Japanese_manga

Bolton, Christopher. 2018. *Interpreting anime*. Minnesota: University of Minnesota press.

Bowman, Michael R. 2011. "Beyond maids and meganekko - examining the moe phenomenon." *Cinephile* 7 (1): 14–18.
<https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://ojs.library.ubc.ca/index.php/cinephile/article/download/197972/192387/247397&ved=2ahUKewj3ycTQko-FAxU6HBAIHenEAVcQFnoECBwQAQ&usg=AOvVaw1ctGi9olrmAvJKl2Z3Mumz>

Denison, Rayna. 2015. *Anime – a critical introduction*. Lontoo: Bloomsbury.

Durkheim, Emil . (1985). *Itsemurha: sosiologinen tutkimus*. Suomentanut S. Randell. Helsinki: Tammi.

Encyclopedia. 2022. *Three wise monkeys*. Viimeksi muokattu 4.11.2022.
<https://encyclopedia.pub/entry/32814>

Eder, Matthias. 1970. "Review." *Asian folklore studies* 29: 308–310.

Fushimi, Masahito. 2022. "Post-pandemic suicide trends in Japan". Julkaistu

- sivustolla *Research outreach* 5.4.2022.
<https://researchoutreach.org/articles/post-pandemic-suicide-trends-japan/>
- Galbraith, Patrick W. 2009. "Moe: Exploring virtual potential in post-millennial Japan." *Electronic journal of contemporary japanese studies* 5: 1–24.
https://www.researchgate.net/publication/46576127_Moe_Exploring_Virtual_Potential_in_Post-Millennial_Japan
- Helle, Anna. 2019. "'On paljon tyhjää'. Itsemurha, kuolema ja vaikeat tunteet Henriikka Tavin Toivossa." Teoksessa *Todellisuus pahoinpiteli runon: yhteiskunnallisuus ja tunteet suomenkielisessä kokeellisessa runoudessa*. Turku: Eetos.
- Japan information and culture center. 2017. *Three wise monkeys*. Washington DC: Embassy of Japan. Viitattu 25.3.2024.
<https://www.us.emb-japan.go.jp/jicc/doc/Teaching%20Tuesday/2017/20170516threemonkeys.pdf>
- Japan ministry of land, infrastructure, transportation, and tourism. 2023. *Information related to the safety of transportation report 2021*. Viitattu 12.1.2024.
<https://www.mlit.go.jp/common/001519719.pdf>
- Kim, Yup Joo ja Sang Hoon Nam. 1998. "The concept and dynamics of face: implications of organizational behaviour in Asia." *Organization science* 9 (4): 522–534. <https://www.jstor.org/stable/2640277>
- Koistinen, A.-K. & Mäntymäki H. (2019). "*Kaikki paha tulee skandinaviasta*": Sukupuolittuneen ja seksualisoituneen väkivallan affektiivinen poetiikka ja politiikka Nordic noir -televisiosarjassa *Modus*. WiderScreen, 18.12.2019.
<http://widerscreen.fi/numerot/ajankohtaista/kaikki-paha-tulee-skandinaviasta-sukupuolittuneen-ja-seksualisoituneen-vakivallan-affektiivinen-poetiikka-ja-politiikka-nordic-noir-televisiosarjassa-modus>
- Kosonen, Heidi. 2020. *Gendered and contagious suicide: Taboo and biopower in contemporary anglophone cinematic representations of self-willed death*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Kowner, Rotem. 2002. "Japanese communication in intercultural encounters: the barrier of status-related behaviour." *International journal of intercultural relations* 26: 339–361.
- Kukkonen, Tiina K. 2015. "Uppoudun ja tukehdun: Häpeästä kuolemantoiveeseen ja itsemurhaan Aleksis Kiven teksteissä." *Thanatos* 4 (1): 80–106.
<https://journal.fi/thanatos/article/view/137419/85495>
- Lamarre, Thomas. 2009. *Anime machine: A media theory of animation*. Minnesota: University of Minnesota press.

- Lu, Curtis. 2020. "The darker side of the isekai genre: An examination of the power of anime and manga." Master Thesis, The university of San Fransisco.
- Maeda, Aya. 2011. *How suicide has been concieved in Japan and in the Western world: Hara-kiri, martyrdom and group suicide*. Viitattu 25.3.2024.
<http://commcourses.com/iic/wp-content/uploads/2011/12/FF-Chapter10Updated.pdf>
- Myung, Woojae, Hong-Hee Won, Maurizio Fava, David Mischoulon, Albert Yeung, Dongsoo Lee, Doh Kwan Kim ja Hong Jin Jeon. 2015. "Celebrity suicides and their differential influence on suicides in the general population: a national population-based study in Korea." *Psychiatry Investig*, 12 (2): 204-211.
https://www.researchgate.net/publication/274964082_Celebrity_Suicides_and_Their_Differential_Influence_on_Suicides_in_the_General_Population_A_National_Population-Based_Study_in_Korea
- Nerg, Henri. 2019. *Emme ole ymmärtäneet mitä toiveen kääntöpuolena olisi. Genrejen ilmeneminen, muokkautuminen ja uudelleen luominen Puella Magi Madoka Magicassa*. Pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto.
- Nisbett, Richard E. 2003. *The geography of thought – How asians and westerners think differently and why?* New York: Free press.
- Norasakkunkit, Vinai ja Yukiko Uchida. 2014. "To conform or to maintain self-consistency? Hikikomori risk in Japan and the deviation from seeking harmony." *Journal of social and clinical psychology* 33 (10): 918-935.
https://www.researchgate.net/publication/273886427_To_Conform_or_to_Maintain_Self-Consistency_Hikikomori_Risk_in_Japan_and_the_Deviation_From_Seeking
- Pattison, Steven. 2000. *Shame: Theory, therapy, theology*. Cambridge: Cambridge University press.
- Pellitteri, Marco. 2018. "Kawaii aesthetic from Japan to Europe: Theory of the Japanese 'cute' and transactional adoption of its styles in Italian and French comics production and commodified culture goods." *Arts* 7 (3): 1-21.
https://www.researchgate.net/publication/326193690_Kawaii_Aesthetics_from_Japan_to_Europe_Theory_of_the_Japanese_Cute_and_Transcultural_Adoption_of_Its_Styles_in_Italian_and_French_Comics_Production_and_Commodified_Culture_Goods
- Pesonen, Riina. 2020. *Representations of rape culture in Boys Love manga*. Pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto.

- Pierre, Joseph M. 2015. "Culturally sanctioned suicide: Euthanasia, seppuku and terrorist martyrdom." *World journal of psychiatry* 5 (1): 1-14.
https://www.researchgate.net/publication/274258495_Culturally_sanctioned_suicide_Euthanasia_seppuku_and_terrorist_martyrdom
- Rankin, Andrew. 2011. *Seppuku: A history of samurai suicide*. New York: Kodansha USA publishing.
- Rautakivi, Tuomo, Ritthikorn Siriprasertchok ja Harri Melin. 2022. *Critical evaluation of individualism, collectivism and collective action*. Tampere: Tampere University press.
- Russell, Roxanne. 2017. "Cultural influences on suicide in Japan." *Psychiatry, and clinical neurosciences* 71 (1): 2-5.
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/pcn.12428>
- Saddington, John. 2010. *The representation of suicide in the cinema*. York: University of York.
- Shneidman, Edwin S. 1996. *The suicidal mind*. New York: Oxford university press.
- Smith, Alan W. 1993. "On the ambiguity of the three wise monkeys." *Folklore* 104 (1/2): 144-150. <https://www.jstor.org/stable/1260803>
- Three wise monkeys info. 2022. *Frequently asked questions*. Viitattu 25.3.2024.
<https://www.three-monkeys.info/1/ORIGIN/FAQENG.htm>
- Toivomäki, Sheri. 2020. *Luonto- ja hahmokuvaus Joe Hisaishin elokuvamusiikissa: Tuulen laakson Nausicaä ja Prinsessa Mononoke*. Pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto.
- Triandis, Harry C., Robert Bontempo, Marcelo J. Villareal, Masaaki Asai ja Nydia Lucca. 1988. "Individualism and collectivism: cross-cultural perspectives on self-ingroup relationships." *Journal of personality and social psychology* 54 (2): 323-338.
https://www.researchgate.net/publication/232604621_Individualism_and_Collectivism_Cross-Cultural_Perspectives_on_Self-Group_Relationship
- Valaskivi, Katja. 2009. *Pokemonin perilliset: japanilainen populaarikulttuuri Suomessa*. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Young, Angus. 2020. *Suicide, society and crisis: Reading representations of suicide in US novels from the great depression (1929-1941)*. Leeds: University of Leeds.

